

HABERCİLİKTE İDEAL ARAYIŞI: BARIŞ GAZETECİLİĞİ

Fatma TÜRKKOL

Arş.Gör., Yakın Doğu Ün., İletişim Fakültesi

Özet

-Kıbrıs'ta Müzakere Haberlerinin Barış Gazeteciliği Açısından Değerlendirilmesi-

Barış Gazeteciliğini ele alan bu çalışmada, kavramın, pratik işleyiş ve uygulama alanlarına dikkat çekilmektedir. Barış Gazeteciliğinin, anlaşmazlık noktasının çatışmaya dönüşmeden çözüm getirebilecek veya alternatif yollar için öneri geliştirebilecek bir platform olmasını öngören yaklaşım, medya kurumlarının ekonomi-politiğinin değişime uğradığı modern basın döneminin bir ideal arayışı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun için “öteki-biz” tanımlamalarından uzak, alternatif sesleri haber kaynağı olarak gören, tarafları suçlayıcı üsluptan uzak, kışkırtıcı sözcüklerin kullanılmadığı, bir habercilik anlayışı olarak tanımlanmaktadır. Konu için seçilen örnek, Kıbrıs'ta 11 Eylül 2008 başlayan, ada halkı adına Dmitris Hristofyas ve KKTC 2. Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat tarafından yürütülen çözüm müzakerelerinin ilk 25 görüşmesine dair haberlerdir. 11 Eylül 2008 ile 11 Nisan 2009 tarihleri arasında, Kuzey Kıbrıs'ta yayınlanan Halkın Sesi, Afrika ve Kıbrıs gazetelerinin toplam 214'er sayısında yayınlanan haberler Söylem Analizi yöntemiyle ele alınmaya çalışılmıştır. Uzun süredir çözümsüz kalan Kıbrıs sorunu

konusunda yapılan haberlerin, Barış Gazeteciliğine göre değerlendirmeye yönelik bu çalışmada “Çözümüne ulaşmak için yapılan müzakereler nasıl bir dille haberleştirilmektedir ve müzakerelere karşı yayın çizgileri çözüm odaklı mıdır?” sorularına yanıt aramaktadır.

Anahtar Kelimeler: Barış Gazeteciliği, Kıbrıs, Kıbrıs Müzakereleri, Söylem Analizi, Barış-Savaş Haberciliği.

Abstract

Quest for the Ideal in Journalism: Peace Journalism

-Evaluation of the news of negotiation in Cyprus in terms of peace journalism-

Peace journalism principles and basic approaches discussed in this study, the concept and practical operation and application areas are highlighted. The approach predicts Peace Journalism to remedy without sticking points turn into conflicts or to be a platform to offer suggestions for alternative ways, emerges as a quest for the ideal of the period of the modern press when the political economy of media corporations undergo change. For this it is a concept of journalism which is far from "other-we" definitions, considers alternative sounds as source of information, is far from accusatory style, does not use provocative words, shows its peace-oriented attitude as a whole with its source of information, its topics and words used in texts. Sample chosen for the topic includes first 25 meetings of the solution negotiations which started on 11 September 2008 and waged by Dmitris Hristofyas and the 2nd President of TRNC Mehmet Ali Talat behalf of the people of the island. To do this news of the total of 214 issue of Halkın Sesi, Afrika and Kıbrıs newspapers which were published in North Cyprus between 11 September 2008 and 11 April 2009 were examined by using discourse analysis method. As a basis this study looks for the answer to the question "In which manners newspapers reports negotiations

to reach detailed solutions as news and is their journal style towards negotiation really solution-oriented?"

Keywords: Peace Journalism, Cyprus, Cyprus Negotiations, Discourse Analysis, Peace-War Journalism.

Kurte

Lêgerîna Îdealê di Nûçevaniyê de: Rojnamevaniya Aşitiyê

-Ji Aliyê Rojnamevaniya Aşitiyê ve Nûçeyên Muzakereyê yên li Qibris-

Di vê xebata ku li ser “Rojnamevaniya Aşitiyê” hûr dibe de, term bi xwe, tevî warên xebitandin û sepandina xwe tê pêşkeşkirin. Rojnamevaniya Aşitiyê, beriya ku nakokî bigêhe asta pevçûnê çareseriyê pêşniyaz dike an dixwaze bibe platforma rêyên alternatîv ku di serdema çapemeniya nûjen a ku ekonomî-polîtîka saziyên medyayê vediguhere de, weke lêgerîneke îdeal derdikeve pêşiya me. Term, pênasana xwe ev e ku, ji pênasên “ên din-em” û ji şeweya sûcdarkirina layan/aliyan bi dûr e, dengên alternatîv weke çavkaniya nûçeyan dibîne û peyvên berevdan bi kar nayîne. Mînakî ku ji bo mijarê hatiye hilbijartin, nûçeyên di heqê 25 gotûbêjên çareseriyê yên pêşîn ku li ser navê gelên giravê di nava Dimitris Hristofyas û Serokwezîrê 2. ê Komara Tirk a Qibrisa Bakûr Mehmet Ali Talat de, ji 11ê Îlona 2008 heya 11 Nîsana 2011an, hatine pê ye. Nûçeyên ku di 214 hejmarên rojnameyên *Halkın Sesi*, *Afrika* û *Kıbrıs* ku li Qibrisa Bakûr hatine weşandin bi rêbaza analîza vegotinê tê raçavkirin. Di vê xebata ku li ser Rojnamevaniya Aşitiyê hûr dibe de, nûçeyên di heqê pisgirêka Qibris de, ku demeke dirêj e ku çareser nabe, em ê li bersivên pirsên weke “gotûbêjên çareseriyê bi zimanekê çawa weke nûçe tê amadikirin û helwesta li hemberî gotûbêjan di hinava xwe de çareseriyê dihewînin?” bigerin.

Peyvên Sereke: Rojnamevaniya Aşitiyê, Qibris, Gotûbêjên Qibrisê, Analîza Vegotinê, Nûçevaniya Aşitî-Pevçûnê.

چکیده

در جستجوی روزنامه های ایده آل:

گفتگوهای صلح و ارزیابی خبرهای روزنامه السلام در قبرس

از لایه لای این بحث که به بررسی روزنامه "السلام" پرداخته است؛ مفهوم روزنامه های ایده آل و شرایط و ویژگیهای آن بیان شده است. روزنامه "السلام" به عنوان یک سکوی اطلاع رسانی، از طریق در پیش گرفتن راهکارهای متفاوت و نیز فراتر از تقسیم بندی دو قطبی "ما" و "دیگری" ، نقش مهمی را در عدم کشاندن اختلافات به درگیری، داشته است؛ که می تواند به عنوان سرمشقی برای روزنامه های دیگر به کار گرفته شود. گفتگوهای سازش صورت گرفته بین رئیس جمهور محمد علی طلعت و دیمیتریس کریستوفیاس که از 11 سپتامبر سال 2008 شروع شده بود؛ و در بردارنده گفتگوهای اولیه بوده است، به عنوان عرصه مورد تمرکز ما انتخاب شده است. تحلیل 214 خبر که بین آوریل سال 2008 تا سپتامبر سال 2009 که در روزنامه "صدای ملت" در شمال قبرس و آفریقا منتشر شده است و روزنامه "السلام" اقدام به ارزیابی آنها کرده است و راهکارهایی را برای رسیدن به سازش در پیش گرفته است؛ به عنوان تحقیق میدانی در نظر گرفته شده است.

واژگان کلیدی: روزنامه السلام، قبرس، گفتگوهای سازش، صلح، گزارشهای جنگ.

الملخص

البحث عن الصحافة الصادقة:

مفاوضات السلام و تقييم أخبار صحافة السلام في قبرص.

هذا البحث الذي يسلط الضوء على صحافة السلام، يتناول مفهوم الصحاف الصادقة، والتطبيق العملي و مجالات التطبيق،

إن لصحافة السلام دورا في منع نقاط الخلاف إلى الصراع المتنافر أو إيجاد طرق بديلة، بوضع توصيات ومناهج التي توفر منصة اعلامية. فالمؤسسات الإعلامية الحديثة بحاجة إلى صحافة السلام بعيدا عن التعاريف "الأخر، نحن"، بحيث تأتي بديل من الأصوات والأخبار، لا تتهم الأطراف، بعيدا عن الكلمات الإستقرارية، هذا هو الذي يعرف بأنه مفهوم الصحافة الصادقة

و كأموزج للدراسة اختيرت مفاوضات التسوية التي بدأت 11 سبتمبر 2008 في قبرص بين الرئيس محمد علي طلعت و ديميتريس كريستوفياس، و التي تشمل المفاوضات الأولى 25

هذه محاولة تحليل خطاب 214 خيرا المنشور بين تاريخ 2008 أبريل ، و 11
2009سبتمبر ، في جريدة صوت الشعب في شمال قبرص وأفريقيا .

فوفقا لصحافة السلام يتم البحث عن إجابات لأسئلة للتوصل إلى تسوية
والمفاوضات، و لتقييم الأخبار الواردة في مشكلة قبرص التي لا تزال دون
حل لفترة طويلة،

الكلمبت الأساسية: صحافة السلام، قبرص، مفاوضات قبرص، تحليل
الخطاب، السلام، تقارير الحرب.

Giriş

“Barış Gazeteciliği” kavramı ilk kez 1970’lerde Johan Galtung tarafından kullanılmıştır. Çatışma konusunun taraflar arasında şiddete dönüşmeden çözüme ulaşmasını hedef alan bir yayını öngörmektedir. Bu sebeple çözümden yana, her türlü şiddete karşı tavır alır. Barış Gazeteciliği, biz-öteki, kazanan-kaybeden gibi karşıtlıkları ilan etmekten uzak duran bir tavrı benimserken, şiddet tanımını geniş şekli ile ele almakta, savaşlar kadar milliyetçilik, ırkçılık, din ayrımcılığı, etnik köken, cinsiyet ayrımcılığını da mücadele alanına dahil etmektedir.

Barış gazeteciliğini, gazetelerin tekelleşme süreci ve değişen sahiplik yapısının da aralarında olduğu çeşitli etkilerle farklılaşır, ilkelerinden kopan ve “profesyonel” olarak tanımlanan haber üslubuna ilişkin bir itiraz şeklinde tarif etmek mümkündür. Tarafsızlık savunusu ile haber değerinin satış miktarıyla ölçülmesine karşı, çözüm önerilerinden yana açık taraf belirtirken, şiddetin satışı arttıracak ‘an’ı aktaran haberlerin de tarihsel sürecinden kopmuş haliyle yetinmemektedir. Evrensel gazetecilik etik ilkeleri de genel olarak, gazetecinin tarafsız kalamayacağı durumları sıralarken Barış Gazeteciliği ilkelerini tarif etmektedir. Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi’nde gazetecinin, demokrasi ve insan haklarına saygıyı savunurken, her türlü şiddeti özendiren veya kışkırtan yayınlardan uzak duracağı vurgulanmaktadır. Profesyonel Gazetecilik İlkeleri Etiği Uluslararası İlkeleri de benzer şekilde gazetecinin, savaşı, şiddeti, ayrımcılığı, ırkçılığı haklılaştıran yayınlardan uzak duracağına, barış için çaba sarf edeceğine dikkat çekmiştir. Bu sebeple Barış Gazeteciliğinin yeni bir tür değil, ideal noktaya yönelik olduğu ifade edilebilir.

Bu çalışma, Barış Gazeteciliği ilkeleri doğrultusunda, Kıbrıs’ta iki toplum adına liderler tarafından yürütülen çözüm görüşmelerinin,

Kıbrıs, Halkın Sesi ve Afrika gazetelerinde çıkan haberlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bilindiği gibi 28 Şubat 2008 tarihinde Güney Kıbrıs'ta Başkanlık seçimlerini Dimitris Hristofyas'ın çözüm vaadiyle kazanmasının ardından, KKTC 2. Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat arasında 11 Eylül 2008 tarihinde 'Kapsamlı Çözüm Müzakereleri' başlamıştır. Uzun süredir çözümsüz kalmış, her iki halkın da pek çok kayıp verdiği çatışmaların, Kıbrıslı Türk ve Rumlar arasında yürütülecek müzakereler sonunda, anlaşmaya varmaları hedefini taşıyan süreç, Kuzey Kıbrıs'ta yayınlanan gazetelerin öncelikli haber konularından biri olmuştur. Müzakerelerin çözüm umudu veren açıklamalar eşliğinde başladığı 11 Eylül 2008 ile 11 Nisan 2009 tarihleri arasındaki ilk 25 görüşmeye dair haber metinlerinin çözümlenmeye çalışıldığı çalışmada; "Çözüme ulaşmak için belli aralıklarla devam eden görüşmeler, gazetelerin haber ve manşetlerinde nasıl yer almaktadır?", "Çözüm veya çözümsüzlük hangi kavramlarla eşitlenmektedir?", "Haber dili, Barış Gazeteciliği kriterleriyle uyum göstermekte midir?" türünden sorulara yanıt aranmıştır.

1. Varlık Sebepleri ve Hedefleriyle Barış Gazeteciliği

Barış Gazeteciliği üzerine yapılan çalışmaların büyük bir kısmı kavramı yeni bir gazetecilik pratiğine duyulan ihtiyacı, küreselleşme ve medya kurumlarının değişen sahiplik yapılarına vurgu yaparak açıklamaktadırlar. Bilindiği gibi medya kurumları, 19. yüzyıl ortalarından itibaren günümüze kadar küresel yayılım isteyen sermaye sahiplerinin ihtiyacı olan kültürel ortamı sağlama işlevi görmektedirler (Alankuş, 2005). Küresel sermayenin bu eğilimi tekelleşmeyi arttırmıştır. Tekelleşme ise, sahiplerin gücünü gösterdiği kadar, çıkarların gelişim yönünü de göstermektedir (Sayılğan, 2005). Kapitalist ekonominin yerleştiği ülkelerde benzer şekilde yaşanan süreç, tekel sahiplerinin medya dışında kalan diğer işletmeleri ve bunlar için iktidarla veya başka güç merkezleriyle kurulan çeşitli ilişkilerin varlığı 'içerik' tartışmalarına sebep olmuştur. Bir medya kuruluşunun, medya sektörü dışında başka şirketlerin de sahibi olan büyük grupların parçası olması durumunda, ekonomik çıkarlarını garantileyecek direkt yayın yapması veya çıkarları dolaylı olarak koruyacak şekilde yönetici iktidar lehine yayın yapması kaçınılmaz olmaktadır (Alankuş, 2005). Bu ortamda yapılan haber içeriklerinin özgürlüğü ne kadardır? Haber konularına nasıl karar verilmektedir? Hangi olay haber değeri taşımaktadır? Gazeteciler kim için haber yapmaktadır? gibi sorular gazetecilik ve haber üzerine modern basın döneminde kaçınılmaz olarak yöneltilmektedir.

Medya kurumlarının maddi kazanç amacıyla var olmaları, medya sahipliği ve çıkar ilişkileri, haberin oluşum ve sunumunun çerçevesini belirlemektedir. Habere konu olan kişi-olay ne olursa olsun amaç, karlılığı arttırmaktır. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı, Vietnam, Kore, İran-İrak, Körfez savaşları, milliyetçilik, ırkçılık, etnik köken, göç gibi pek çok insanı birden ilgilendiren ve etkileyen durumlarda da karlılık amacının değişmemesi, yayınların çıkarlar doğrultusunda şekillenmesi, alternatif bakış açısı arayışlarını arttırmıştır (Şinar, 2006). Barış Gazeteciliği de bu arayışlardan biridir.

“Barış Gazeteciliği” kavramının fikir sahibi Barış Profesörü olan Johan Galtung barışı, şiddetsizlik ve yaratıcılık hali olarak tanımlamakta, savaş haberlerinin çoğunun Spor Gazeteciliği üslubuyla verildiğini ifade etmektedir. Kazanmak için yapılan, iki tarafın da varlıklarının sayılara-skora eşitlendiği bir durumu kastetmektedir. Galtung’a göre Sağlık Gazeteciliği, ilkeleri ve haber hazırlanış tarzı ile Barış Gazeteciliğinin örneğidir (Korkut, 2007, Savio, 2006). Çünkü Sağlık haberleri hastalıkla mücadeleyi anlatmanın yanında, hastalığın nedenlerini de ortaya koymaktadır.

Barış Gazeteciliği kavramı pek çok şekilde tanımlandırılmakla beraber, uygulama noktasına dair tanım Jake Lynch ve Annabel McGoldrick tarafından “*Editörlerin ve muhabirlerin çatışmaya ilişkin şiddet içermeyen tepkilere daha fazla değer verilmesi konusunda toplumu cesaretlendirecek, hangi haberin verileceği ve bu haberin nasıl sunulacağı hakkında tercihlerde bulunmalarını*” şeklinde yapılmıştır (İrvan, 2008). Haber dilinde yaşanacak değişimi hedefleyen Barış Gazeteciliği bu sebeple şiddet, çatışma, savaş, barış gibi kavramların tanımlanmasından ve bu tanımlara göre kullanılmasından yanadır. Kazanan-kaybeden, alan-veren, ölen-sağ kalan, karşıtlıkları üzerinden sayılara odaklı insansız ve tarihsiz bir kurgulamadan uzak kalmak amacındadır. Ancak tanımlara hâkim bir haber metni karşıtlıklardan uzak kalabilir. Barış Gazeteciliği haber dilinde ve üslubunda bir dönüşümü esas aldığı için, sözcüklerin gerçek ve kaymış anlamlarının farkında olmak gerekmektedir. Gazeteciliği değiştiren şartlar, kullanılan sözcüklere zaman içinde farklı anlamlar yüklediğinden, dikkatsiz kullanılan sözcükler haberi, kendiliğinden tahrik edici bir metin haline getirmektedir. Bu sebeple dört sözcüğün anlamı önem kazanmaktadır; Şiddet, Savaş, Barış ve Çatışma.

Şiddet sözcüğünün bilinen ilk anlamı fiziksel saldırdır (Williams, 2005, s.399). Sözcüğünün anlamı, saldırı fiziksel olduğunda açıktır. Anlamı içine fiziksel olamayan saldırıları aldığı anda karmaşıklaşır. Sözcüğün kökü 13. yüzyıldan gelmektedir ve aynı

zamanda içinde, “Pislik ve yozlaşma, şiddet ve baskı” ifadesiyle fiziksel olmayan bir boyutu da barındırdığı görülür (Williams, 2005, s.400). Şiddetin anlamı üç başlık altında ele alınmaktadır. Günlük kullanımda ilk anlamı yani, fiziksel zor kullanım kastedilerek kullanılır ki bu, “dar” anlamıyla şiddettir. Bunun yanında sözcüğü ‘geniş’ anlamıyla tanımlayanlar şiddeti; dolaysız, dolaylı-kültürel, yapısal-kurumlaşmış olarak üç gruba ayırmaktadırlar. Dolaysız şiddet yani; dövmek, vurmak, yaralamak, öldürmek, işkence yapmak gibi fiili saldırılar geniş anlam içinde de vardır. Ancak saldırıların bunlarla sınırlı kalmadığı vurgulanmaktadır. Dolaylı-kültürel şiddet; nefret söylemi kurmak, yabancı düşmanlığı, savaş kahramanları yaratmak, din de dâhil olmak üzere her hangi bir konuda üstünlük kurmak ve meşrulaştırmak, kültürel üstünlük veya aşağılamada bulunmak gibi maddeleri içine almaktadır. Yapısal-kurumlaşmış şiddet, genel olarak sistem dolayısı ile gelen yoksulluk, soykırım, kölelik, ırkçılık, sömürgecilik, yolsuzluk, cinsiyetçiliği kapsamaktadır (Arsan, 2005). Barış Gazeteciliği noktasında –kavramı ilk kullanan kişi olarak- Johan Galtung’un barış tanımı ise “*Şiddetin olmayışı ve yaratıcılık*”tır (İrvan, 2006). Yani şiddetin olmayışı barışın varlığı için yeterli değildir. Yaratıcı çözümlerle boşluklar doldurulmalıdır.

Çatışma, kişi ya da toplumsal kümelerin, birbirlerinin amaçlarını engellemeye, çıkarlarının gerçekleşmesini önlemeye çalışması olarak tanımlanmaktadır (Haçerlioğlu, 2001, s.72). Daha açık bir ifade ile tarafların bulunduğu, karşılıklı çıkar ve hedeflerin gözetildiği ve her bir tarafın karşındaki için hedefine ulaşmasını istemediği durumlardır (Arsan, 2005). Çatışma, kaynakların sınırlı olduğu, iletişimsizliğin, güvensizlik ve çözülmeyen şikâyetlerin bulunduğu ortamlarda ortaya çıkmaktadır. Çatışma, bu tanımlamalarla bakıldığında, her zaman şiddet içermemektedir. Yapıcı bir işlev de üstlenebilir. Siyasi partiler çatışma içindedirler ancak bu çatışma olumlu sonuçlar ortaya çıkartabilmektedir.

Savaş, ülkeler arasında yapılan silahlı kavga, barış deyiminin karşıtı olarak, siyasetin değişik araçlarla devam edişidir. Siyasal, tarihsel ve ekonomik bir olgu olarak, bütün savaşlar kendilerini var eden siyasal sistemlerden ayrı düşünülemez (Haçerlioğlu, 2001, s.345, Çubukçu, 2005, s.46).

Barış, ‘Savaş’ın karşıtı olarak uzlaşma. Savaş tanımı içinde var olan ülkeler arasındaki anlaşmazlık noktası barış sözcüğünün anlamına, uluslararası anlaşmazlıkların barış yoluyla çözüleceğini savunan ‘barışçılık’ kavramını dâhil etmiştir. Ancak bu kavramın içi, çıkabilecek yeni bir savaşın önlenmesinden çok, ulusal bağımsızlık

savaşlarını engelleyecek bir şekilde, sömürgecilik propagandalarınıyla doldurulmuştur (Hançerlioğlu, 2001, s.29).

2. Barış Gazeteciliği Pratiği ve Profesyonel Habercilik Kodları

Şiddet tanımlaması ister dar anlamıyla ister geniş anlamıyla ele alınsın, “Savaş” açıkça şiddettir. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi’nin Gazetecinin Temel Görevleri ve İlkeleri bölümünün 3. Maddesinde¹ gazetecilerin barış, demokrasi ve insan hakları başta olmak üzere saygıyı savunması gerektiği, her türlü ayrımcılığın karşısında yer alması gerektiğini söylemektedir (Girgin, 2000, s.225). Daha açık bir ifade ile bu madde gazetecilerin şiddet olayları karşındaki tarafını açıkça belirtmektedir. Oysa profesyonel gazetecilik kodları “tarafılık” ve “nesnellik” savunusu üzerine kuruludur (İrvan, 2006). Bu noktada, haberlere meşruiyet kazandıran “Tarafsızlık” ve “Nesnellik” savunusu üzerinde durmak yerinde olacaktır. Nesnellik, haberle ilgili olarak iletişimcilerin, olaylarla olan öznellikten uzak ilişkilerini ve olayları aktarırken kendi öznelliklerini dışlamaları durumudur (Mutlu, 1998, s. 256). Tekelleşme, devlet denetimi, çıkar ilişkileri içinde bulunan medya organlarında savunulan nesnellik vurgusu ve profesyonelliğin şartları arasında sayılışı eleştirilmektedir (Cangöz, 2008, s.157). Haberin seçilmesi ve seçilen haberlerin gündeme gelmesi yani bir seçme işleminin yapılıyor olması, nesnellik şartını ortadan kaldırmaktadır. Yapılan seçim, ilgili medya kuruluşunun bakış açısı - içinde bulunduğu tüm ilişkiler- ile yapılmış olmaktadır. Seçilerek hazırlanan haberlerin etkileri, seçilmeyen haberlerin verilmeme sebebi ne olursa olsun seçen kurumun çıkarları ile yakından ilgilidir. Başka bir ifade ile kurum haber seçimi yaparken, kendi şartlarını gözetmektedir. Aslında öznellik, haber metinlerine nesnellik olarak yansımaktadır.

Çatışma, savaş dönemleri okuyucu açısından habere olan ihtiyacın arttığı dönemlerdir. Aynı zamanda şiddet içeren metinler,

¹“Gazeteci, başta barış, demokrasi ve insan hakları olmak üzere insanlığın evrensel değerlerini, çok sesliliği, farklılıklara saygıyı savunur. Irk, etnisite, cinsiyet, dil, milliyet, din, sınıf ve felsefi inanç ayrımcılığı yapmadan tüm ulusların, tüm halkların ve tüm bireylerin haklarını ve saygınlığını tanır. İnsanlar, topluluklar ve uluslar arasında nefreti, düşmanlığı körükleyici yayından kaçınır. Bir ulusun, bir topluluğun ve bireylerin kültürel değerlerini ve inançlarını (veya inançsızlığını) doğrudan saldırı konusu yapamaz. Gazeteci, her türden şiddeti haklı gösterici, özendirici ve kışkırtıcı yayım yapmamaya özen gösterir”

fotoğraflar, görüntüler de satışı arttırmakta, medyayı beslemektedir (Arşan, 2005). Karşılıklı gelişen bu ilişki, karlılık artışı ile savaş veya çatışma ortamlarının tarihinden, insan gerçeklerinden kopmasını beraberinde getirmektedir. Şiddet tanımı bu sebeple medyada dar anlamıyla yer bulmaktadır. Çünkü fiili saldırı haberleri daha fazla satmaktadır. Ayrıca geniş anlamıyla şiddet, yoksulluk, ayrımcılık, yabancı düşmanlığı, milliyetçilik gibi kavramları da tanıma dâhil etmeyi gerektirmektedir.

Barış Gazeteciliğine göre, sahiplik yapıları veya her türlü bağımlılık ilişkisi içinden süzülerek seçilen ve sunuma hazırlanan haber metinlerine karşı ideal sayılabilecek metinler çatışma, şiddet karşısında “*Bu anlaşmazlığın çözümü için şiddet dışında başka bir yok mudur?*” sorusu ışığında dört temel üzerine oturmaktadır. Johan Galtung, haber konusu karşısında şiddet dışındaki yollar hakkında fikir yürüterek hazırlık yapan habercinin şiddeti başlı başına bir problem olarak gördüğünü belirtmektedir. Galtung’a göre, Barış Gazeteciliğinin haber metinlerinde hayat bulabilmesi, dört noktaya odaklanmasıyla gerçekleştirilebilir. Haber metninin barışı içermesi; gerçek, halk, barış ve çözüm odaklı olmasına bağlıdır² (Arşan, 2005). Bu dürtülerle hazırlanmış bir metin, anlaşmazlığın asıl sebebini ortaya koymakta, çatışmayı şeffaflaştırarak süreci tüm tarafları ve tarafların savunularıyla birlikte, onlara eşit söz hakkı vererek ele almakta, her iki tarafı da acıları, istekleri ve kaybettikleriyle yani insani boyutlarıyla görmekte, anlaşmazlık şiddete dönüşmeden önce önleyici çözüm önerilerini ön plana çıkartmakta ve şiddetin görünmeyen sebeplerine dikkat çekmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında Barış Gazeteciliği ilkelerini bir kaç maddede toplamak mümkündür.

² Gerçek odaklı olmak; olanı bozmamak, tahrif etmeden vermektir. Aynı zamanda, gerçek dışı olanları göstermeyi, gizlenmeye çalışılanları da açığa çıkarmayı gerektirmektedir. Gizlemek veya tahrif etmek çıkarlarla ilişkilidir. Barış Gazeteciliği kapsamındaki gerçeklik tek tarafın gerçekliği değil, tüm tarafların gerçeğidir. Barış odaklı olmak; her türlü şiddetin kaşında barışın yanında olmaktadır. Sözcük anlamıyla ‘uzlaşma’ kastedilmektedir. Ancak Barış Gazeteciliği’nin öngördüğü uzlaşma, barış ortamı için, sadece şiddetin yokluğu durumu değildir. Yaratıcılık önemlidir (İrvan, 2006). Halk odaklı olmak; şiddetin var olduğu her durum olağanüstüdür (Korkut, 2007). Böyle durumlarda medya, kaynak olarak şiddete maruz kalanları almamaktadır. Bu durum ise, çıkar çatışmaları noktasında mağdur olanı yalnız bırakmak anlamına gelmektedir. Mağdurun içinde olmadığı bir çözüm süreci işlemektedir. Barış Gazeteciliği’nin halka odaklanması, barıştan yana olan alternatif kuruluşlara söz hakkı vermek, acıyı yaşayan gerçek kişilerin sesini duyurmak anlamına gelmektedir. Son olarak çözüme odaklı olmak; tüm tarafların sorunlarını eşit şekilde anlatabilme imkânı vermek, tarafları aktif duruma getirmektedir (İrvan 2006). Bu durumda gazeteci sadece ‘an’ı aktaran değil, haber metninde tarafları bir araya getiren ve barış tarafında konumlanan, tarafını belli eden bir pozisyonadadır.

*Anlaşmazlık noktasını tek, tarafları bunun için yarışan ayrı gruplar olarak göstermekten ve “Biz” –“Öteki” tanımlamalarından kaçınmak. Çünkü karşıda olan daima tehdit unsurudur. Bu da şiddeti haklı çıkartmaktadır. Barış Gazeteciliği, “biz” içinde “öteki”ni, “öteki” içinde “biz”i aramayı gerektirir. Böylece keskin ayrılıklar kırılmış olacaktır.

*Anlaşmazlıkları sadece şiddetin gerçekleştiği yere has olarak göstermemek, şiddetin başladığı yerin şartlarını açıkça ortaya koymak ve başka yerlerde, başka zamanlarda da aynı sebepten şiddet yaşanabileceğini ifade etmek gerekmekte, yaşanan şiddeti sadece görünen kısmı ile ele almadan etkileri, günlük hayatı etkileyen noktaları, psikolojisini de anlatmayı hedeflemektedir.

*Tarafları liderlerle eşitlemek, anlaşmazlığı sürekli olarak liderlerin bilinen talepleri ve pozisyonları ile haber metinlerinde yer vermek, haber kaynağını sadece üst düzey politikacılarla sınırlayacağından, çözüme dair alternatif fikirleri görünmezleştirmektedir. Bu sebeple, gündelik hayatta insanların anlaşmazlıktan, çatışmalardan nasıl etkilediği ve neyin değişmesi gerektiğini düşündüklerine odaklanmak gerekmektedir.

*İki ayrı taraf olmayı getiren farklılıkları sürekli vurgulamamak, sadece şiddet eylemlerini haber yapmaktan kaçınarak, anlaşma ihtimali olan noktaları gündemde tutmak, anlaşmazlığı “İlk başlatan”, “İlk kurşun sıkan” gibi tanımlamalarından kaçınmak, canikurban ilanı yapmamak ve bunu hatırlatan sözcükleri kullanmaktan kaçınmak, liderler arasında imzalanan anlaşmaların mutlak çözüm olduğu vurgusundan kaçınarak, çözüm önerilerinin tümünü dikkate almak gerekmektedir.

3. Savaş Gazeteciliği - Barış Gazeteciliği Karşıtlığı

Barış Gazeteciliğinin bir üslup değişimini ön görmesi, bu değişimi gerektiren ortamın bilicinde olmayı gerektirmektedir. Barış Gazeteciliği tanımı ve nitelikleriyle, sistem içinde kendine uygulama alanı açmaya çalışmaktadır. Değişimi ideal alan bir eğilim olması sebebiyle bazı engellerle karşılaşmaktadır. Bunlar, bireysel, kurumsal ve ideolojik olarak üç grupta toplanabilir (İrvan, 2008). Bireysel nitelikte olan engeller, profesyonel gazetecilik kodları ve haber değeri kavramıyla yakından ilgilidir. Haber seçiminde göz önünde bulundurulan, “bu an”a odaklı, dramatik olaylara meyilli, etnik merkezci bir değer ölçüsü de Barış Gazeteciliği’nin karşıdadır.

Kurumsal nitelikleriyle dikkat çeken engeller, medya kurumlarının sahiplik yapıları ve kendilerinden karlılığı arttırıcı, ticari hedeflere ulaşmayı kolaylaştırıcı yayınlar beklenmesi şeklinde ifade edilebilir. İdeolojik engellerse, ticari kaygılarla bağlantılı olarak, çatışma durumlarında, özellikle de uluslararası anlaşmazlıklarda milliyetçi yönü ağır basan yayınların yapıyor olmasıdır.

Özetle, Barış Gazeteciliği için, üslubu, ilkeleri, engelleriyle, hâlihazırda var olan yapı içinde bir karşıtlık durumu söz konusudur. Profesyonel gazeteciliği, Barış Gazeteciliğinden ayıran en önemli noktalar, üslup, roller, gazetecilerin yaklaşımları ve hedef kitleye yükledikleri anlam biçimlerinde görülmektedir (Ersoy, 2007). Profesyonel anlayışta gazeteci sadece izleyicidir. Olumsuz konu edinen, çözümün uzak olduğunu vurgulayan bir üsluba ve basit araştırmalarla yetinilen tepkisel bir yaklaşıma sahiptir. Gündemi haber merkezindeki uzmanlar belirlemektedir ve pek çoğu için sadece şiddet haber değeri taşımaktadır. Başvurulan kaynaklar yine uzmanlar olmaktadır.

Barış Gazeteciliği ilkelerinin karşısına yerleşen, yaygın olarak kullanılan duruşa Savaşçı, çatışmacı gazetecilik denilmektedir. Çatışmacı üslupla gazeteciliğin yapıyor olma sebebi iki şekilde açıklanmaktadır (Arsan, 2003). İlk olarak, gazetecilik pratiği içinde, dikkatsiz üslup, hatalı sözcük kullanımları veya olayın heyecan etkisiyle çatışmacı bir dil benimsemek olarak tarif edilmektedir. İkinci sebep ise, bilinçli olarak durumdan faydalanmak için, ülke veya kurum çıkarları gözetildiği söylenerek çatışmacı bir dilin kullanılmasıdır. Bu tür haber metinlerinde, şiddet, kişiselleştirme, bazı ülkelere veya gruplara karşı ön yargı içeren ifadelerin kullanımı fazladır. Çatışmayı analiz etmekten uzak basit açıklamalar yapılmaktadır. İnsanı etkileyen kısımları yerine çatışmanın tarafları ilgi odağı olmaktadır. Bilinçli veya bilinçsiz ne şekilde yapırsa yapılsın çatışmacı gazetecilik çözümden, insandan ve yaşanılardan uzaktır. Haberlerde çatışmanın sonucuna dikkat çekilmekte, süreç yerine anlık gelişmelere değer verilmektedir. Kaç kişinin yaşamını yitirdiği veya zarar gördüğü başta olmak üzere sayılar haberin merkezine yerleştirilmekte, savaş sırları, efsaneler ve düşman tarifleri ön plana çıkmaktadır (Arsan, 2005). Johan Galtung Barış Gazetecisi'nin yaklaşımı ile Çatışmacı-savaş gazetecisini karşılaştırmış ve 1998 yılında bir tablo oluşturmuştur (Korkut, 2007). Buna göre Barış Gazeteciliği'nin gerçek, halk ve çözüm odaklı oluşuna karşın Savaş-Çatışmacı Gazetecilik propagandaya, seçkin bir yaklaşımla "biz"e ve "bizim" kazandığı zafere odaklanmaktadır.

Tabloya göre Barış Gazeteciliği, zaferin karşına çözümü, seçkinin karşına halkı, propagandanın karşısına gerçeği koymaktadır. Özetle Barış Gazeteciliği yerleşik, profesyonel haber yapma yönelimine karşı, çatışmaların dengeli bir biçimde haber yapılmasını istemektedir. Var olan yaklaşımın geliştirilebileceğine, medyanın daha iyi haber, daha iyi bir kamu hizmeti sunabileceğine dikkat çekmektedir (Şınar, 2006).

4. Kıbrıs'ta Barış Gazeteciliği

a. Araştırmada Amaç, Yöntem ve Örneklem

Kıbrıs sorunu, başta adada yaşayan Türk ve Rum halkları olmak üzere, Türkiye ve Yunanistan'ı yakından ilgilendiren uluslararası bir sorundur. Uzun yıllardır çözümsüz kalan bu anlaşmazlıkta pek çok kez ulusal ve uluslararası anlaşma zemini bulunmaya çalışılmıştır. Bu çalışmaya konu olan çözüm çabasını diğerlerinden ayıran nokta, 2008 yılının Şubat ayında Güney Kıbrıs'ta yapılan başkanlık seçimlerini, Kıbrıs sorununun çözümü için ılımlı mesajlar veren Dimitris Hristofyas'ın kazanmasıdır. Çözüm müzakerelerinin, çözüm vaadi ile seçilen iki lider, Dimitris Hristofyas ve KKTC 2. Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat arasında yürütülecek olması dikkat çekici ve ümit verici bulunmaktaydı.

Bu çalışma Halkın Sesi, Afrika ve Kıbrıs gazeteleri üzerinden yürütülmüştür. Çalışma için seçilen üç gazete³ yeni müzakere sürecinde, tirajları ve temsil ettikleri konular sebebiyle önemli görülmektedirler. Kıbrıs'ta tarihsel olarak önemli ve en uzun ömürlü gazete olan Halkın Sesi, muhalif duruşu, tümüyle fikir gazetesi olması sebebiyle Afrika gazetesi ve Kıbrıs'ta bir medya grubu içinde, işadamı sahipliğinde, tecimsel görünümüyle ilk olan ve yüksek tirajıyla dikkat çeken Kıbrıs gazetesi "yeni" olarak adlandırılan müzakere sürecine nasıl yaklaşmaktadır? Toplam tiraj içinde yaklaşık % 60'lık⁴ bir paya sahip olan bu gazeteler, kapsamlı çözüme ulaşmak için yapılan

³ Kuzey Kıbrıs'ta 13 tane günlük gazete yayımlanmaktadır. Bu gazetelerden 4 tanesi siyasi partilere aittir. Güneş-UBP, Ortam-TDP, Demokrat Bakış-DP, Yeni Düzen-CTP ile direkt bağlantılı gazetelerdir. Siyasi partilere bağlı olmayan fakat ideolojisini diğerlerine göre açık şekilde gösteren gazeteler, Afrika, Volkan, Vatan şeklinde sayılabilir. Kıbrıs, Halkın Sesi, Star Kıbrıs, Havadis, Haberdar gibi gazeteler ise fikri yapılarını bariz açıklıkla göstermemekle birlikte, yaşanan gelişmelere göre değişmekte ve ortada duran bir pozisyonda görünmeyi tercih etmektedirler.

⁴ Kuzey Kıbrıs YAY-SAT yetkililerinden alınan yaklaşık rakamlardır. Buna göre Kuzey Kıbrıs'ta toplamda yaklaşık 26 bin 500 gazete satılmaktadır.

müzakereleri nasıl bir dille haberleştirmektedirler? Müzakerelere karşı yayın çizgileri gerçekten çözüm odaklı mıdır? gibi soruların cevapları için ilgili gazetelerde haber analizleri yapılmaya çalışılmıştır. Bunun için her üç gazetenin 11 Eylül 2008 – 11 Nisan 2009 tarihleri arasında toplam 214'er sayısı dikkate alınmış ve liderler arasında yapılan ilk 25 görüşmeye dair haberler saptanmıştır.

Bu çalışmada her biri söylem olan haber metinlerinin, Barış Gazeteciliği ilkelerine uygunluğu açısından tutumlarını saptamak amacıyla Söylem Analizi yöntemi kullanılmıştır. Yukarıda işaret edildiği gibi her haberin taşıdığı söylem, haberin kaynağı, üretimin gerçekleştirildiği kurumun ekonomi-politiği ile üretim sürecine katkı sağlayan kişilerin tutumlarının da içinde olduğu bir etkiyle oluşmaktadır. Metin kaçınılmaz olarak süreci kontrolleri altında tutan ideolojik yaklaşımın taşıyıcısı ve yeniden üreticisi haline gelmektedir. Haber metinlerinin üretimi sırasında kurulan temel ve işaret edilen egemen ideoloji ile bunu besleyen arka planı, metnin çözümlenmesi, kodlarının açılmasıyla belirginleşmektedir. Bu da Barış Gazeteciliği'nin ısrarla üzerinde durduğu "dil" kullanımının incelenmesiyle elde edilebilmektedir. Cümleler, sözcük seçimi, olay anlatısının nasıl kurulduğu, inandırıcılığı arttırıcı unsurlar başta olmak üzere metnin sunumu ele alınmaktadır. Bu çalışma kapsamında yapılamaya çalışılan Söylem Analizinde Tuen A. Van Dijk'ten yararlanılmıştır. Buna göre temel olarak bakılması gereken, dil kullanımının biçimidir. Çünkü ancak bu şekilde baskın ideolojinin nasıl yeniden üretilerek dolaşıma sokulduğu anlaşılabilir. Haber kaynağının seçimi, başlık ve spot ile olayın aktarımı sırasında neyin nasıl söylendiğine dikkat çekmeyi amaçlayan çözümleme Mikro ve Makro olarak iki düzeyde yapılmaktadır. Makro düzeyde haber başlıkları ve girişine dikkat çekilmekte, haber hakkındaki genel kanıyı oluşturan bu unsurlar ele alınmaktadır. Mikro düzeyde ise sözcük seçimleri ve kullanım sıklıklarına bakılmaktadır. Bir bütün olarak Söylem Analizi, metnin giriş ve sonucu, sözcük seçimi, olayın nasıl anlatıldığına bakmaktadır (Tuen A. Van Dijk, 2005, s.315-359).

b. Araştırma Sonuçlarının Genel Değerlendirmesi

Kıbrıs çözüm müzakerelerini konu edinen haberlerin, diğer tüm haber konuları içindeki yerini tespit etmek amacıyla, ilgili tarihler arasında Halkın Sesi, Afrika ve Kıbrıs gazetelerinde toplanan yayınlanan haber sayısına bakılmış ve müzakere haberlerinin, tüm haber konuları içinde kapladığı alan belirlenmiştir. Ardından her gazetenin kendi içinde müzakere haberlerine genel olarak ne türden bir anlam yükleyerek sunduğuna dikkat edilmiştir. Tablo 1'den görülebileceği

gibi ilgili tarihler arasında, Halkın Sesi gazetesinde 7 bin 97 haber yayınlanmış bunların 349 tanesi dolaylı veya doğrudan müzakereler konusunu ele almıştır. Kıbrıs gazetesi 17 bin 325 haberi okuyucusuna sunmuş bu haberlerin 578'i doğrudan veya dolaylı olarak iki lider arasında yapılan Kıbrıs müzakerelerini konu edinmiş, Afrika gazetesinde ise toplam 8 bin 463 haber yayınlanmış, bunların 71 tanesi dolaylı veya doğrudan müzakereleri ele almıştır.

Tablo 1: İlgili Gazetelerde Toplam Haber ve Müzakere Haberleri Sayısı

(11 Eylül 2008 – 11 Nisan 2009: Toplam 214 sayı)

Gazeteler	Toplam Haber	Dolaylı veya Doğrudan Müzakereleri Ele Alan Haberler	Doğrudan Müzakere Haberleri
Kıbrıs	17 bin 325	578	104
Halkın Sesi	7097	349	112
Afrika	8463	71	64
Çalışmaya Konu Olan Toplam Müzakere Haberleri: 280			

Haberlerin Barış Gazeteciliği ilkelerine göre değerlendirilmesine geçmeden önce, çözüm amacıyla yürütülen liderler arası görüşmelere bakış açılarına dikkat çekmek yerinde olabilir. Çünkü daha önce de belirtilmeye çalışıldığı üzere medya kurumlarının haber konularına yaklaşımları, kendilerini yükümlü hissettikleri her türden ilişki ağı içinde şekillenmektedir. Çalışmanın örneklemini oluşturan tarihler arasında Halkın Sesi gazetesi Genel Yayın Yönetmenliğini yürüten Ali Fahrioğlu gazetenin temel ilkesini “tarafsızlık” olarak açıklamaktadır. Rum kesiminde seçimleri Hristofyas’ın kazanmış olmasının Halkın Sesi Gazetesi için “bir başka dönem”i ifade ettiğini söyleyen Ali Fahrioğlu ancak görüşmelerin başlamasından kısa bir zaman sonra “farklı olmadığını gördükleri için ilk zamanlardaki ilgiyi göstermedik”lerini belirtmektedir. Halkın Sesi Gazetesi için, müzakere haberlerini manşetten vermek veya geniş sayfalar ayırmaya da gerek yoktur. Fahrioğlu “Türk tarafını rencide edecek, müzakereleri yürüten Cumhurbaşkanı M. Ali Talat’ı zorda bırakacak” hiçbir şeyi gazetede yazmadıklarını ve yazmayacaklarını belirtmekte bunu Cumhurbaşkanı Talat istediği için değil, toplumsal

sorumluluk gereği yaptıklarına dikkat çekmektedir (Türkkol, 2009, s.38). Devam eden görüşmelerde o gün yapılan görüşme için hangi bilgi verildiyse o yayınlanmaktadır. Bu ise gazete için tarafsızlığın göstergesidir. Halkın Sesi gazetesinde yayınlanan tüm haberler içinde % 32'yi ifade eden 112 müzakere haberine bu genel çerçeveye bakıldığında şöyle bir tablo çıkmaktadır.

Tablo 2: Halkın Sesi Gazetesinde Müzakere Haberlerinin Genel Anlamı

Çözüm için, Kıbrıs Rum kesimi de Türk kesimi de çaba göstermektedir.	7
Görüşmelerde Türk kesim 'yok' sayıldığı için çözümünden uzaklaşmaktadır.	67
Rum kesimi ile sorunlar vardır. Ancak çözümsüz değildir.	38
Toplam	112

Afrika gazetesi Kuzey Kıbrıs'ta 1997'de Şener Levent tarafından çıkartılmaya başlanan Avrupa gazetesinin devamıdır. 2001 yılında gazetenin adı Afrika olarak değiştirilmiştir (Azgın, 2009). "İcazetsiz" sloganı ile çıkan gazetenin en önemli özelliği muhalif bir yayın çizgisinde olmasıdır. Bekir Azgın'a göre 'herkese ve her şeye karşı muhalif' bir yayın anlayışı vardır (2009). Ancak asıl olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin Kıbrıs üzerinde, karar verme süreçlerine olan etkisine sahiptir. Durduğu noktayı oldukça sert ifadelendirmekte ve keskin yayınlar yapmaktadır. Bu özellikleriyle Kuzey Kıbrıs'ta yayınlanan diğer gazetelerden ayrılmaktadır. Afrika gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Şener Levent, Kıbrıs'ın normal olmayan koşullarda bulunduğunu, anormal koşullar içinde belli bir misyona sahip olarak yayınlarına devam ettiklerini belirtmektedir. Gazetenin amacı Levent tarafından, 'anormal olan koşulların değiştirilmesinde gazetenin gücünü kullanmak' olarak ifade edilmektedir. Levent, Kıbrıslı Türklerin Rum kesimi ve Türkiye arasında sıkıştığını ve zor durumda olduğunu yayınlarının temelinde bu noktanın olduğunu belirtmektedir. Kıbrıs sorununun çözümünün İngiltere ve ABD'nin istediği zaman gerçekleşeceğine inanmaktadır. Gazeteye göre, bu son görüşme takvimi ve yapılan müzakereler toplumlara rahatlatmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Sürecin bir "sonucu" olacaktır. Çözüm veya barış denilemez (Türkkol, 2009, s.44). Gazetenin müzakereler hakkında okuyucusuna sunduğu haber metinlerinin genel anlamlarına bakıldığında şu tabloya ulaşılmaktadır.

Tablo 3: Afrika Gazetesinde Müzakere Haberlerinin Genel Anlamı

Çözüm için, Kıbrıs Rum kesimi de Türk kesimi de çaba göstermektedir.	17
Türkiye'nin müdahalesi sebebiyle anlaşma ihtimalinden uzaklaşmaktadır.	18
Rum kesimi ile sorunlar vardır. Ancak çözümsüz değildir.	14
Süreç, yapıcı şekilde ilerlemediği için çözüm getirmekten uzaktır.	15
Toplam	64

11 Temmuz 1989'da yayınlanmaya başlayan Kıbrıs gazetesi, Kuzey Kıbrıs'ta tecimsel yayın yapan ilk gazetedir. Kıbrıs Medya Grubu içinde yer alan gazete, Kıbrıslı bir işadamı olan Asil Nadir'e aittir. Teknik açıdan Kıbrıs'ta yayınlanan diğer gazetelerden daha fazla imkâna sahiptir (Azgın, 2009). Kıbrıs'taki siyasi partilerden hiç biriyle resmi bir bağı yoktur. Çalışmanın yürütüldüğü dönemde gazetenin Haber Müdürü görevini sürdüren Ali Baturay gazetenin kuruluşu ve ilkelerini anlatırken özellikle üç maddeye dikkat çekmektedir: KKTC'nin yaşatılması ve daha ileri bir seviyeye gelmesi için çalışmak, Kıbrıs Türk halkının sesini duyurmak, Kıbrıs Türk halkının aynası olmak. Özel bir anlam atfedilen bu ilkeler gazetenin yayın politikasının anlaşılması açısından önem taşımaktadır. 2004 yılına kadar sağ-milliyetçi partilere ve görüşlere yakın duran gazete 2004 yılında Annan Planı için referandum yapıldığı tarihlerde bu çizgisini değiştirmiştir. Referandumda "Evet" diyen parti ve gruplara yaklaşmıştır. Haber Müdürü'nün ifadesiyle "sol görüşler gazetede manşet" olmaya başlamış, "propagandaya yakın" yayınlar yapılmıştır. Ancak 2009 Erken Genel Seçimleri öncesi hükümetle gazete arasında yaşanan anlaşmazlık sebebiyle bu çizgi yeniden değişim göstermiş, tekrar milliyetçi sağa kaymıştır. Gazetenin müzakere süreci karşındaki tavrını Ali Baturay "Sevinçli ve umutlu başlamıştı ancak hayal kırıklığı oldu" cümlesiyle anlatmaktadır. Müzakerelerin başladığı ilk aylarda haberler umutlu ve olumlu verilirken, ilerleyen zaman içinde bu yaklaşım gazete için değişmiştir (Türkkol, 2009, s.49).

Müzakere haberlerini verirken özellikle dikkat ettikleri noktaları anlatan Haber Müdürü, "Müzakerelerin ilk başladığı günlerde, bu dönem gazete açısından önceki görüşmelerden farklıydı. Dimitris

Hristofyas'ın seçilmesi ve M. Ali Talat'la olan yakınlıkları ümit verici görülmekteydi. Bu sebeple haberler olumlu ve olumsuz noktaları tolere eden bir yapı içindeydi. Güney Kıbrıs'ın KKTC'ye karşı "sürekli aşağı görme" hali karşısında toplumda hayal kırıklığı olmaması için de bir müddet direniş gösterdi. Ancak bu "saldırı"lar karşısında daha fazla duramadı" ifadelerini kullanmaktadır (Türkkol, 2009, s.50). Kıbrıs gazetesinde çıkan müzakere haberleri Tablo 4'de görülebildiği gibi genel olarak üç anlamı içermektedir.

Tablo 4: Kıbrıs Gazetesinde Müzakere Haberlerinin Genel Anlamı

Çözüm için, Kıbrıs Rum kesimi de Türk kesimi de çaba göstermektedir.	21
Rum kesimi ile sorunlar vardır. Ancak çözümsüz değildir.	53
Süreç, yapıcı şekilde ilerlemediği için çözüm getirmekten uzaktır.	30
Toplam	104

Makro ve Mikro analizlere geçmeden önce sunulan bu genel çerçeveyi özetleyerek şu noktalara dikkat çekilebilir. 11 Eylül 2008-11 Nisan 2009 tarihleri arasında Halkın Sesi, Afrika ve Kıbrıs gazetelerinde toplam 22 bin 885 haber yayımlanmıştır. Bunların 978'i liderler arasında yürütülen müzakerelerle ilgilidir ki içlerinden 280'i direkt müzakerelerle ilgileri olduğundan çalışmanın konusu olmuşlardır. Bu haberler öncelikle konu ile ilgileri açısından ayrılmış, genel anlamları saptanmış ve barış aranan bir ortamda kullanımları, teşvik edici veya suçlayıcı anlamlarıyla var olan bazı sözcüklerin haber metinleri içindeki kullanım sıklıklarına bakılmıştır. Gazetelerin müzakerelere ve sorun yaşanan Güney Kıbrıs'a karşı bakış açıları tüm haberler birlikte ele alındığında netleşmektedir. Bu sebeple müzakere haberlerine zemin olan diğer haberlerden de örnekler verilmeye çalışılmıştır. Müzakere haberlerine yüklenen anlam, kurumun tüm haberlerine yansıyan yaklaşımıdır. Kullanılan sözcükler ve genellemeler bu yaklaşımı desteklemektedir.

c. Haber Ne Söylüyor?: Makro Analiz Sonuçları

Söylem Analizi yönteminin bir parçası olarak Makro Analiz düzeyinde, haber başlıkları başta olmak üzere, giriş ile metnin genel yapısında hangi temanın ön plana çıkartıldığına dikkat edilmektedir. Çalışmanın bu bölümünde ele alınan haberlere ait başlıklar, girişler ve

özellikle okuyucunun dikkatini çekecek şekilde sunulan kısımlar bir araya toplanmıştır. İlgili gazeteler, liderler arasında müzakereler sürerken, konuyu şu başlıklarla okuyucuya sunmuştur.

***Halkın Sesi Gazetesi:** *Eylül:* 11/ “Al-ver süreci başlıyor” 12/ “Rumları korkutan gelişmeler kapının arkasında” 13/ “iki lider arkadaş çözüm daha kolay” 14/ “Talat konuştu, Rumlar rahatsız oldu” 15/ “Rumlar bakir doğuma karşı” 16/ “Rum halkı çözüme hazır değil” 17/ “Rumlar çözümü manipüle etmeye çalışıyorlar” 18/ “liderler buluşuyor, zirve basına kapalı” 19/ “Talat içeride farklı dışarıda farklı konuşuyor” 19/ “Hristofyas aynaya baksın” 21/ “Rumlar oyalama taktiği güdüyor” 22/ “Hristofyas esnekmiş!” 24/ “Hristofyas ayıp ediyor” 25/ “Hristofyas kesin olarak yeni ortaklığa karşı” 26/ “Hristofyas yine Talat’ı suçladı” 26/ “Hristofyas çözüm isteğini ispatlamalı” 28/ “Ankara ucu açık müzakereler istemiyor” 29/ “Annan Planı’nın yitirilmesiyle tarihi bir fırsat yitirildi” **Ekim:** 1/ “Hristofyas’tan izolasyon bahanesi” 2/ “Rumlar isteksiz” 7/ “Uluslararası baskı yolda” 8/ “Süreç yavaş ilerliyor” 9/ “liderler federal yürütmeyi ele alacak” 11/ “Hristofyas görüşmeden memnun” 11/ “İlerleme sağlandı” 12/ “Görüş ayrılıkları sürüyor” 13/ “Talat ile Hristofyas yeniden bir araya geliyor” 14/ “Liderler başkanlık mekanizmasını görüştü” 15/ “Ciddi bir sızıntı var, Rum yönetimi uyarıldı” 16/ “Yoldaş sözünü bir yana bırak” 21/ “Dengesiz bir müzakere süreci” 22/ “Sözcü’den Rum’a sert çıkış” 22/ “Liderler bir kez daha bir araya geliyor” 23/ “Halktan ne gizleniyor?” 26/ “Talat gizliyor Rumlar açıklıyor” 26/ “Acılı gelişmeler yaşanabilir” 29/ “Rumların tutumu sürece zarar veriyor” 30/ “Hristofyas garanti istemiyoruz” **Kasım:** 3/ “Müzakerelerden umut yok” 4/ “Talat Hristofyas’a karartma uyarısı yaptı” 12/ “Talat ve Hristofyas 7. Kez buluştu” 14/ “Müzakerelerde 3 sepet modeli” 15/ “Bir halk ve onun yönetimi yok sayılarak yok olmuyor” 18/ “Liderler yargıyı görüştü” 19/ “Çözüm Moskova’da değil, Lefkoşa’da” 21/ “Muhtralar imzalamak çözüm sürecine yardımcı olmaz” 22/ “Hristofyas: egemenlik haklarımızdan feragat etmeyeceğiz” 24/ “Merkezi hükümette anlaşma sağlandı” 26/ “Görüşmelerde gergin anlar” 28/ “Biz tam kapasite müzakere diyoruz” 29/ “Kıbrıs meselesinde çözümden başka alternatif yoktur” 30/ “Hristofyas’tan Truva benzetmesi” **Aralık:** 2/ “Liderler bugün 11. Kez görüşecek” 3/ “Rumlar iki ayrı halk istemiyor” 5/ “Hristofyas’ın Türkiye takıntısı var” 5/ “Görüşmelerde anlaşmazlıklar daha fazla” 7/ “Hristofyas da memnun değilmiş” 9/ “Talat’tan Rum tarafına esneklik çağrısı” 11/ “Yürütmeye uzlaşmıyorlar” 16/ “Müzakerelere devam” 17/ “Liderler dış ilişkileri masaya yatırdı” 18/ “Türk tarafının dış ilişkiler önerileri belli oldu” 21/ “Çözüm tek vatandaşlık tek devlet” 22/ “2009’da daha fazla gayret” 28/ “Çözüm umutları 2009’a kaldı” **Ocak:** 1/ “Umuyoruz ki 2009 bu işin bittiği yıl olur” 4/ “Liderlerin yeni yıldaki ilk buluşası yarın” 4/ “Annan Planı Rumları bağlamazsa bizi de bağlamaz” 6/ “Liderlerin görüşünden uzlaşma çıktı” 8/ “Mülkiyet konusunda sabırlı olmalıyız” 11/ “Masada dikkatliyiz” 13/ “Liderler tikanlıkların aşılmasını görüştü” 14/ “Rumların silahlanma faaliyeti görüşmeleri olumsuz etkiliyor” 16/ “Liderler bugün yeniden görüşüyor” 17/ “Müzakerelerde sıra en zor konuda” 21/ “Görüşmeler belli aralıklarla yurt dışında sürdürülebilir” 21/ “Türkiye’ye baskı yapılmalı” 25/ “İşte müzakerelerde aşlamayan noktalar” 28/ “Mülkiyet bugün başlıyor” 29/ “Mülklerin korunması için danışma kurulu” 29/ “Vatandaşın mülkiyet hakkını savunacağız” **Şubat:** 4/ “Masada bugün eleştirirler olacak” 5/ “Rumlar mülkiyette iade için ısrarlı” 6/ “Süreç giderek zorlaşıyor” 11/ “Kıbrıs sorununa ciddi hazırlık” 12/ “Mülkiyete bugün devam ediliyor” 12/ “Sonbaharda bir anlaşma metni ortaya çıkabilir” 13/ “Mülkiyette kritere yönelik öneri sunuldu” 18/ “Çok iyimser olmayın” 18/ “Ne olacağı 2009’un son aylarında belirlenmeli” 22/ “Mülkiyet başlığı kapanıyor iddiası” 25/ “Rumlardan öneri bekliyoruz” **Mart:** 2/ “Federal hükümete ciddi görüş ayrılığı” 5/

“Liderler bugün yeniden buluşuyor” 5/ “Çözüm için zaman sınırı olmamalı” 6/ “Liderler mülkiyet konusunu kapattı” 6/ “Mülkiyet sorununu çözebiliriz” 7/ “Çözüm ümidi kalmazsa misyonum tamamlanır” 7/ “Çözümün anahtarı Türkiye” 11/ “2010’dan önce anlaşma şart” 12/ “Liderler AB konularına başladı” 16/ “Rumlar esneklik göstermeye hazır” 17/ “Liderler AB konularını görüşmeyi sürdürecektir” 21/ “Müzakerelerde çok zorluk var” 23/ “Çözümün Kıbrıslılara ait olacağı konusunda Talat’la anlaştık” 24/ “Liderler bugün yeniden buluşuyor” 25/ “AB konularında uzlaştılar” 25/ “Talat’la çözüm bulunmazsa hiçbir zaman bulunmayacak” *Nisan*: 6/ “Talat görüşmelerden memnun” 8/ “Liderler Cuma günü yeniden bir araya geliyor” 11/ “Suçlarla ilgili işbirliği için anlaştılar” 11/ “Açık kalan çok temel konu var”

Halkın Sesi gazetesinin müzakereleri okuyucusuna hangi başlıkları seçerek verdiği bakılırken, gazetenin müzakereler karşındaki genel yaklaşımını hatırlamak yerinde olacaktır. Gazete Güney Kıbrıs’ın yeni seçilen başkanıyla başlayan süreci önceleri olumlu bulmuş fakat kısa bir süre sonra ümidini yitirmiştir. Ancak gazete için temel olan “tarafsızlık” ve “toplumsal sorumluluk”tur. Gazetenin bu ilkeleri pratikte, “Kıbrıs Türk tarafını zor durumda bırakacağına inandıkları hususları haberleştirmemek” şeklinde kendini göstermektedir.

Bu temele göre ilk müzakereden sonraki beş gün, “*Al-ver süreci başlıyor*”, “*Rumları korkutan gelişmeler kapının arkasında*”, “*İki lider arkadaş çözüm daha kolay*”, “*Talat konuştu Rumlar rahatsız oldu*” ve “*Rumlar bakir doğuma karşı*” başlıklarının kullanılması oldukça anlamlıdır. Gazete için ümit arttırıcı nokta iki liderin geçmişte arkadaş olmalarıdır. Oldukça kişisel bir ayrıntıyı başlığa taşıyan gazete, Rum kesiminden bir bütün halinde söz ettiğinde, kişisel bağlardan da arındığı için, bir bütün olarak anlaşmanın imkânsızlığını anlatmaktadır.

Barış Gazeteciliği ilkeleri doğrultusunda düşünüldüğünde temel problemin, çözüm hedefiyle başlayan müzakere sürecine “al-ver”, “kazanan-kaybeden” odaklı bakış olduğu ifade edilebilir. Bunun yanında “biz” odaklı yaklaşımın sonucu olarak, “haklı-haksız” tarafları müzakerelerin başladığı gün ilan edilmekte ve “Rumlar oyalama taktiği güdüyor”, “Hristofyas esnekmiş”, “Rumlar isteksiz” gibi haber başlıklarının kullanımı sıklıkla görülmektedir. Bu ise derin bir “biz-öteki” betimlemesini beraberinde getirmekte, müzakereleri anlamsızlaştırmaktadır.

13 Kasım 2008 Perşembe günü manşet olarak verilen “*Hristofyas’a göre felsefeler farklıymış*” haberi buna bir örnektir. Haberde “*Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Dimitris Hristofyas “ne tür bir devlet istedikleri” konusunda KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat’la “ortak felsefeleri olmadığını” söyledi*” denilmektedir. Bu

haberde iki şey dikkat çekmektedir. *Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Dimitris Hristofyas* ve *KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat* şeklindeki uzunca ifadeler karşılıklı konumların yerlerini anlatmaktadır. Yani, “biz”in devlet algısını gösterdiği söylenebilir. Haberde “mış” eki de bir önemsiz görme, dikkate değer bulmama ifadesi olarak durmaktadır. Haber içinde “taraf”lar biz-onlar olarak karşılıklı konumlanmıştır. Özetle haber, görüşme zeminini kaydırmak isteyen karşı tarafın varlıklarını kabul etmeyen bir “biz”den söz etmektedir. Bu durumda ortak olan bir nokta yoktur ki sunulan argümanların kabul görmemesi de normaldir.

Gazetenin özellikle tarafları kesin çizgilerle ayıran bakış açısı, Türkiye yetkililerinin Kıbrıs’la ilgili açıklamalarının haberlerinde oldukça net görülmektedir. Müzakerelerin devam ettiği Ekim 2008’de açılışlara katılmak üzere Kuzey Kıbrıs’a gelen Türkiye Cumhuriyeti Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek’in yaptığı konuşmanın haberi oldukça dikkat çekicidir. 16 Ekim 2008 Perşembe günü manşetten verilen haber de şöyle başlamaktadır; *“Cemil Çiçek, Ada’daki gerçeklerin iki ayrı devlet, iki ayrı halk, iki ayrı demokrasi ve Türkiye’nin anlaşmalardan kaynaklanan garantörlük haklarına dayandığını vurguladı.”* 30 Ekim 2008 Perşembe günü çıkan haberde ise, *“KKTC sonsuza dek korunacak, ... Kıbrıs Türk halkının ‘34 yıldır bu adada barış vardır adalet istiyoruz’ diye haykırdığını belirten Albay Serkan Ünlüerler, Türkiye’nin her şart altında Kıbrıs Türk Halkının yanında olacağını, KKTC’yi sonsuza dek koruyacağını belirtti”* denilmektedir.

Barış Gazeteciliği ilk olarak kesin çizgilerle ayrılan taraflara karşı bir duruş sergiler. Örneği verilen haberler ise tarafları her seferinde tekrar ilan etmekte ve yerlerini hatırlatmaktadır. Taraflara yapılan vurgu ayrılığı derinleştirmekte ve birinin kazanacağı, birinin kaybedeceği algısını güçlendirmektedir. Bunun yerine iki tarafın, anlaşlıkları veya anlaşmaya yakın oldukları ortak konular gündemde tutulmalıdır. Bu haberler, uzun zamandır çözümsüz kalmış ve bu zaman içinde pek çok insani acılar çekilmesine sebep olan büyük bir sorun hakkında yazılmıştır. Ancak çözüm için çaba sarf edenlere yardımcı olacak şekilde, konu hakkında fikir üreten ilgili kişilerin, çözüm önerilerine yer vermekten uzaktır. Genel olarak Türkler ve Rumlar’a ayrılmış olan haber, liderlerin o günkü görüşmelerinin yanında metin içinde, sivil toplum örgütlerinin çözüm önerilerine ve çözümsüzlüğün insanların hayatına getirdiği zorluklara da yer verirse, sürece karşı bakış açısı değişecek, ilgi artacak ve daha fazla çözüm

önerisi üretilmeye başlanacaktır. Söylenenleri somutlaştırmak açısından bazı haberler verilebilir.

1 Ekim 2008 tarihli gazetede “*Rumlar bizlere bir golfu bile fazla gördü*” manşetiyle verilen haberde, “*Kıbrıs’ta “yeni umut, yeni süreç” sözleriyle pompalanmaya çalışılan “barış” sürecinde Rumlar Kıbrıslı Türklerin ferdi olarak bir golf turnuvasına bile katılmasına tahammül edemedi*” ifadeleri kullanılmaktadır. Bu başlık ve haber içerikleri yanında, “*Merkezi hükümette anlaşma sağlandı. BM Genel Sekreteri’nin Kıbrıs Özel Danışmanı Alexander Downer, Güneyde yayınlanan bir gazeteye verdiği söyleşide süreçten iyimser olduğunu yineledi*”(Halkın Sesi, 24 Kasım 2008) cümleleriyle başlayan haber, zeminsiz ve anlamsız kalmaktadır. Çeşitli kesimlerin çözüm önerilerinden uzak haber metinleri, biz-öteki çerçevesi içinde “*Liderler yine görüşecek*”, “*Liderler bir kez daha bir araya geldi*”, “*Liderler bugün 11. Kez görüşecek*” başlıklarıyla sanki boş bir çabanın fotoğrafını çekmektedir. Alternatif sayılabilecek ve çözümsüzlüğün sıkıntılarını yaşayan “gerçek kişi” olarak halkın düşünceleri yoktur. Haberler, halkın yapılan görüşmelerle asıl olarak neyin değişmesini istediğine dair bir fikir vermemekle birlikte bugüne dair bir şey söylemekten de uzaktır. 9 Kasım 2008 Pazar günü “*Ali Musa, ağıtlar ve gözyaşlarıyla defnedildi*” başlıklı haber ve 16 Kasım 2008 tarihli “*Bir kayıp ceset daha bulundu*” 28 Mart 2009 Cumartesi günü çıkan “*Şehit Akay’ın kemikleri gözyaşlarıyla defnedildi*” başlıklı haberlerde, Kıbrıs’ta yaşanan sıcak çatışma yıllarında kaybolan ve Kayıp Şahıslar Komitesi’ne yapılan başvuru ve ihbarlarla aranan kişilerden iki Kıbrıslı Türk’ün cenaze törenleri haber yapılmıştır. Haberlerin başlıkları ve seçilen fotoğraflarıyla birlikte bütününün – acımak dışında- asıl kişilerden kopuk olduğu gözlemlenmektedir. Cenaze törenine katılan Milletvekilleri, dernek başkanları, askeri tören, tabutun askerlerin omzunda taşınması gibi noktalar ön plandadır. Kişilerin nasıl öldürüldüğü konusu, “*Hem gömdü hem ihbar etti*”, “*Ali Zorba’da 1 mermi, Abdullah Emirzade’de 2 mermi bulunmuş*” ara başlıklarıyla ayrıntılandırılmıştır. Barış Gazeteciliği ilkeleri açısından, zavallı bir grup insana ne ve nasıl yapıldığını anlatan, güçsüz kurban konumuna sokan bir dil tercih edilmemelidir. Bunun yerine, insanların hissettiklerinin yanında, hayatlarında ne istedikleri, bundan sonrası için nasıl bir hayat arzu ettikleri sorulmalıdır ve bu gündemde tutulmalıdır. “*44 yıldır görmedik, en azından çiçeğini koyabileceğimiz, mezarında dua okuyabileceğimiz bir yeri olduğunu görmekten mutlu olacağız*” cümlesini kuran kişiye, hayatında değişmesini istediği şeyi ve bunun için hangi yolu önerebileceğini anlatacak bir fırsat verilmelidir. Bütün çözümün

“çiçeğini koyabilecekleri, mezarında dua okuyabilecekleri bir yer” olmadığını farkında olan bir yaklaşım gerekmektedir. Cenaze törenini çözümün bir parçası olarak değil, tamamı olarak gören yaklaşım sadece “mağdur olan” a acıyacak, çözüm önerilerinin aktarılacağı bir platform olmaktan uzaklaşacaktır. Barış Gazeteciliği özel olarak çözüm sürecinde kaynak çeşitliliğinin arttırırken, çözümsüzlüğün zorluklarına dair o günün gerçeklerini gündeme getirmiş olmaktadır. Bu da geçmişte yaşanan acı olaylar karşında tarafları mazlum-cani ilanından kurtarmaktadır ki “öç” almak duygusunun yerleşmesinden, bir tarafa güç atfetmekten ve bir döngü olarak biz-öteki ayrılığın yeniden derinleşmesinden böylece uzaklaşmış olacaktır.

***Afrika Gazetesi Eylül:** 11/ “Talat Hristofyas Buluşuyor” 12/ “Müzakerelerde karartma” 13/ “Karartmayı Talat Bozdu” 18/ “Görüşmelere Devam” 19/ “İlerleme Yok Tadı Kaçtı” 19/ “Talat İçeride Başka Dışarıda Başka Konuşuyor” 20/ “Talat: Rumlar Oyalıyor” 29/ “Hristofyas: Mülkiyette Kapışacağız” **Ekim:** 1/ “Müzakerelerde Başarısız Olma Lüksümüz Yok” 4/ “Bu Pilav Yenmez” 9/ “Başka Anlaştık Talat Başka Diyor” 10/ “Görüşmelere Devam” 11/ “Hristofyas Görüşmelerden Memnun” 14/ “Ortak Dil Yok” 20/ “Görüşmeler Böyle Süremez” 21/ “Yolun Sonu Değil Yoldaşlığın Sonu” 21/ “Müzakere Süreci Çok Dengesiz” 22/ “Rumlarda Zürih Korkusu” 22/ “Müzakerelere Devam” 26/ “Müzakere Süreci Kolay Olmayacak” 27/ “Downer Süreci Kurtarmaya Çalışıyor” 27/ “Türk Tarafının Gizlediklerini Rum Tarafı Açıklıyor” **Kasım:** 3/ “Talat Hristofyas Buluşuyor” 4/ “Üç Saat Görüştüler” 10/ “Müzakerelerde Bataklığa Doğru mu?” 12/ “Talat Hristofyas 2,5 Saat Görüştü” 14/ “Yargıda İlerleme Sağladılar” 18/ “Liderler 1 Saat Başbaşa Görüştü” 25/ “10. Kez Görüşüyorlar” 26/ “Kapıştılar” **Aralık:** 2/ “Müzakerelere Devam” 3/ “Talat Sütten Kesilsin de Gelsin” 3/ “Talat: İki Halktan Korkuyor” 16/ “Müzakerelere Devam” 17/ “Talat Hristofyas 12. Kez Buluştu” 17/ “Hristofyas Dikenli Konular Var” 22/ “Mülkiyet Konusu Şubata Kalacak” 22/ “Müzakereler İki Halk Arasında Yapılmıyor” 23/ “Talat ile Hristofyas 13. Kez Buluştu” **Ocak:** 4/ “Liderler Yeniden Buluşuyor” 5/ “Yeni Yılın İlk Buluşması Bugün” 17/ “Son Seçenek” 17/ “Yasama ve Yargıda Sona Varıyoruz” 18/ “Ankara’dan Talat’a Yeni Yol Haritası: Mülkiyete Mühür” 19/ “İade, Takas ve Tazminat” **Şubat:** 4/ “Mülkiyete Devam” 5/ “Mülkiyetin Temeli Takas” 12/ “Mülkiyeti Konuşmaya Devam” 19/ “Görüşmelere Devam” 25/ “Liderler Bu Gün Bir Araya Gelecek” 26/ “Talat: Mülkiyette Kriterler Önemli” 26/ “Sırada AB Başlığı Var” **Mart:** 2/ “Rumlar Gizli Belgeyi Sızdırdı” 11/ “Müzakerelerde 22. Görüşme” 12/ “AB Başlığı Açıldı” 17/ “Liderler Buluşuyor” 24/ “Görüşmelere Devam” 25/ “Görüşmeye Devam” **Nisan:** 11/ “Talat: Anlaşmaya varılan Konuları Yeniden Teyit Ettik” 11/ “Hristofyas: Pek Çok Konuda Uzlaşıldı” 11/ “Görüşmelerde AB Başlığı Kapandı”

Afrika gazetesi belirlediği amaç doğrultusunda, “anormal olan durumu normal olana çevirmek için gazetenin gücünü kullanmak” fikriyle yayın hayatına başlamıştır. Muhalif tavrı ile diğer gazetelerden ayrılmaktadır ve tavrı gazete için özel bir öneme sahiptir. Buldukları çizginin bir ihtiyacı karşıladığına inanmaktadırlar ki bu haber metinlerine de sinmiştir. Müzakere haberlerinin başlıklarında

diğerler gazetelerden faklı olarak, görüşmelerin sürelerine dikkat çekilmektedir. Bu çözüm için gösterilen çabanın somut bir işareti sayılması bakımından önemli bir ayrıntı sayılabilir. Gazetenin yalnızca başlıklarında değil tüm haber içeriklerinde temel eleştiri noktası, çözüm için liderlerin Kıbrıs adına konuşmadıkları ve Kıbrıs'ın çıkarları için hareket etmedikleri kanısındır. Gazete haberlerinde “*bize ait olan yerde biz karar vermeliyiz*” düşüncesi zemininde sert eleştiriler yapılmaktadır. 29 Ekim 2008 Çarşamba günü “*Otur arap kalk arap*” manşetiyle verilen haberde “*Türkiye O'na otur derse otur kalk derse kalkarmış*”, 18 Ocak 2009 Pazar günü “*Ankara'dan Talat'a yeni yol haritası: Mülkiyete mühür*” başlığıyla çıkan haberde ise, “*Türkiye'de devletin tepesindeki üç makama görüşmelerin seyri hakkında bilgi veren Mehmet Ali Talat'ın bundan sonra masada izleyeceği yol da belirlendi*” denilmektedir.

Barış gazeteciliği, anlaşmazlıklar karşında çözüm önerilerinin öncelikli olarak, sorunu yaşayan gerçek kişiler tarafından çeşitli alternatifler olarak geliştirilmesini öngörmektedir. Dış kaynaklı öneriler, çözüme ulaşma yolunda destekleyici ve tanımlayıcıdır. Nitekim Barış Gazeteliği fikrinin sahibi olan Johan Galtung, Kıbrıs'ta yayınlanan On isimli haber dergisine verdiği mülakatta, Kıbrıs sorununun çözümünün, adada yaşayan halklar tarafından bulunabileceğini ve sorunu yaşayan kişilerin çözüm bulma noktasına daha yakın olduklarını ifade etmektedir (Türkkol, 2009). Bu bakımdan Afrika gazetesinin müzakereleri yürüten liderlere yaptığını düşündüğü dış müdahale haklı bir itirazdır. Fakat gazetenin yaklaşım temeli çatışmacıdır. Oldukça sert ifadelerle yürütülen yayın, kesin yargılar, suçlamalar ve reddetme ile sürdüğünden, alternatif bir yolu işaret edememektedir. Barış Gazeteciliği açısından bu dil çözüme yaklaştırmak yerine, çözümden uzaklaştırmaktadır.

* **Kıbrıs Gazetesi Eylül:** 11/ “Pazarlık başlıyor” 12/ “Pazarlık başladı”

18/ “Pazarlığa bugün devam” 19/ “Demeç gerginliği” 21/ “Talat Hristofyas görüşmesi 10 Ekim'e ertelendi” 21/ “Uluslar arası toplum müzakerelere destek verdi” 21/ “Rumlar oyalama taktiği güdüyor” 23/ “Esnekliğimiz ne Türk tarafında ne de bizim tarafça yanlış anlaşılmasın” 26/ “Hristofyas çözüm istediğini ispat etmeli” 29/ “Mülkiyette kapışacağız” **Ekim:** 4/ “Tadı bozuk yenecek pilav değil” 4/ “Rumlar Talat'ın konuşmasına tepkili” 6/ “Kötü gidiyor” 7/ “Kıbrıs Cumhuriyeti Kıbrıslı Rumların ve Türklerin” 8/ “Liderlerin gündemi federal yönetim” 9/ “İhtiyath iyimserim” 9/ “Başka anlaştık Talat başka diyor” 10/ “Yönetim ve güç paylaşımını görüşecekler” 11/ “Liderler ümit verdi” 12/ “Ortam iyileşti ancak görüş ayrılıkları sürüyor” 12/ “Talat ile Hristofyas bugün yeniden bir araya geliyor” 14/ “Başkanlık konusunda anlaşamadılar” 15/ “Anlaşmazlıklar dorukta” 17/ “Hükümetin yetkileri konusunda ilerleme sağlandı” 22/ “Talat ve Hristofyas bugün başkanlığı görüşüyorlar” 23/ “Liderler görüştü BM memnun” 26/ “Müzakere süreci acılı olabilir” 30/ “Hariri modeli” **Kasım:** 1/ “Çözüm konusunda ümitler azaldı” 1/

“Rumların mallarının kullanılması müzakerelere yardımcı olmuyor” 1/ “Kıbrıs için Lübnan’da uygulanan model olamaz” 1/ “Rumların BM’deki temsilcisi Türkiye’yi şikayet etti” 2/ “Acıyı paylaştılar” 3/ “Türkiye olmadan çözüm yok, Türkiye baskı yapmamalı” 4/ “İlerliyorlar” 5/ “Hristofyas başkanlık sisteminde kararlı” 9/ “Talat devletin eşit bölüşümünü istiyor” 11/ “Talat ve Hristofyas bugün yeniden görüşüyor” 12/ “Talat’a vurdum” 12/ “Türk tarafının yaklaşımı federasyondan ziyade konfederasyon” 14/ “İleri doğru adım atıldı” **Aralık:** 2/ “Talat ile Hristofyas bir araya geliyor” 5/ “2009’da zor! 11/ “Yürütmeye uzlaşmıyorlar” 13/ “Liderler yönetim ve güç paylaşımını görüşecek” 16/ “Dış ilişkileri görüşecekler” 17/ “Karamsar olmayın” 22/ “iki halk ısrarına üzülüyorum” 23/ “Zor fakat mümkün” 25/ “Yeşilirmak’a Erenköy şartı” 27/ “Üniter devleti kabul etmeyiz” 29/ “Çözüm umutları 2009’a kaldı” **Ocak:** 1/ “Sayısal eşitlik Rumlar için kabus imiş” 2/ “Müzakerelere son vermeyi aklımdan bile geçirmiyorum” 3/ “Liderler Pazartesi günü müzakereleri sürdürecektir” 4/ “Taviz yok!” 5/ “Liderler 2009’un ilk görüşmesini bugün yapacak” 6/ “2009’un ilk buluşmasında 2 önemli konuda uzlaştı” 10/ “Talat İle Hristofyas Pazartesi bir araya gelecek” 13/ “Sırada mülkiyet var” 14/ “Gerçek bir ilerleme yok!” 27/ “En zor başlığa gelindi” 28/ “Mülkiyeti görüşüyorlar” 29/ “Uzun sürmeyecek” 29/ “Hristofyas’ın kozu uluslararası hukuk” **Şubat:** 4/ “Mülkiyet önerilerine cevap verecek” 5/ “Hristofyas iade, Talat 3 seçenek” 6/ “Talat’la ortak anlayış var sorun Türkiye” 6/ “Mülkiyetteki pozisyonumuz BM parametrelerinde” 6/ “Ses tonları yükseldi” 7/ “4 yıl Rum, 2 yıl Türk başkan” 14/ “Mülkiyet yerinde sayıyor” 17/ “Türk tarafı:devam etmeli, Rum tarafı:kaldırılmalı” 18/ “Suçla mücadele kararı hayata geçirilmeli” 22/ “Mülkiyet başlığı Çarşamba günü kapatılacak” 25/ “Sine Quanon” 25/ “Liderler mülkiyeti görüşmeye devam edecek” 26/ “AB başlığına geçecekler” 27/ “Mülkiyet konusu çıkmazda/rum basını yazıyor biz okuyoruz” **Mart:** 1/ “Rumlar oluşturucu devleti istemiyor” 6/ “Mülkiyet konusuna mola” 6/ “Mülkiyet konusu Rumları endişelendiriyor” 7/ “Türkiye isterse Kıbrıs’ta çözüm olur” 7/ “Müzakereler yavaş ilerliyor” 8/ “50 bin göçmene onay verilmişti” 10/ “İzolasyonlar uzlaşma ve çözümle sona erecek” 11/ “Liderler bugün AB konularını tartışacak” 11/ “Federasyon olmazsa çözüm olmaz” 13/ “Türk tarafı AB’de ayrı temsiliyet istiyor” 17/ “AB konularını görüşmeyi sürdürecektir” 19/ “Her konuda görüş ayrılığı” 21/ “Pek çok zorluk var” 24/ “Müzakereler başarısız olursa Türkiye’yi suçlayacağız” 24/ “AB’yi görüşmeye devam” 25/ “AB konularında ilerleme kaydettiler” 26/ “Sayısal eşitlikten vazgeçmişiz!” 30/ “Mayıs’ta al-ver başlayabilir” **Nisan:** 2/ “Talat Hristofyas görüşmesi haftaya” 5/ “Boğucu takvimler ve hakemlik söz konusu olamaz” 6/ “İlkelerimizden vazgeçmeyiz” 6/ “Garantörlük, asker, mülkiyet” 8/ “Liderler Cuma günü yeniden bir araya geliyor” 11/ “Hristofyas: 10. Protokol üzerinde ısrar ediyoruz”

Kıbrıs gazetesi için müzakereler bir pazarlıktır. Görüşmelerin başladığı 11, 12, 18 Eylül 2008 tarihlerinin manşetleri sırasıyla “Pazarlık başlıyor”, “Pazarlık başladı”, “Pazarlığa bugün devam” şeklindedir. Haberler Talat ve Hristofyas’ın tokalaştığı anların fotoğraflarıyla verilmiştir. İsrarla üzerinde durulan “pazarlık” anlayışındadır. Ortada pazarlık yapılan ve bir tarafın diğer tarafa, karşılığını alarak vereceği bir şey anlatılmaktadır. Bunun yanında 20 Eylül 2008 tarihli haber “Güney’de yine uyuşturucu” başlığıyla verilirken, 2 Aralık 2008 tarihli haber “Güney’de yine kundaklama” başlığıyla aktarılmıştır. 4 Aralık 2008 “Güney’deki sürücülerin aldığı eğitim yetersiz” başlıklı haber ve “Güney Kıbrıs yine yasa dışı silah

girdabında”, “Güney’de haşhaş ve hint keneviri”, “Güney Kıbrıs’ta tazminat için hayvanlara hastalık bulaştırılıyor”, “Rum hapishanesinde uyuşturucu kullanımı üst seviyede”, “Güney’de işsiz sayısı arttı”, “Limasol’da ve Larnaka’da darp”, “Baltalı hırsızlar telefon çaldı”, “Rum Merkezi Cezaevine 137 yeni hücre”, “Keserle kayınbiraderini kesti!”, “Güney’de polis vahşeti” gibi haberler bu örneklerden bazılarıdır. Gazetenin “güney” betimlemesi, polisin sürekli olarak uyuşturucu ve insan ticaretiyle mücadele ettiği, liseli öğrencilerin sabahın ilk saatlerinde kavga edip birbirlerini ağır şekilde yaraladıkları, cezaevine yeni hücrelerin eklendiği ve sık sık kundaklamaların yaşandığı şeklindedir. Güney ve Kuzey iki ayrı devlettir ve yapılan müzakereler böyle bir “Güney”le yapılmaktadır.

Müzakereler günlük hayatın tamamen dışındadır. Bu sebeple gazetenin Güney anlatısı ile müzakere haberlerinin çözüm ümitli tarafı çelişmektedir. Günlük hayat, örneği verilmeye çalışılan haberlerde olduğu şekliyle akarken müzakereler, bir gereklilik ve görev şeklinde yürümektedir. Bazen iyi bazen ise Rum kesiminin kabul edilmez istekleri sebebiyle kötü gitmektedir. Barış Gazeteciliği anlaşmazlık noktası için yarışan iki ayrı gruptan bahsetmekten kaçınmaktadır. Gazetenin haber başlıklarında ve haberlerinde görülen pazarlık düşüncesi iki tarafın aynı şey üzerindeki mücadelesidir ve her iki taraf da pazarlık konusu olan anlaşmazlık noktasına az şey vererek sahip olmak istemektedir. Bu yaklaşımla haberler, çözüm değil kazanmak – kaybetmek üzerine inşa edilmektedir. Haberler Güney ve Kuzey’i kesin şekilde ayırmaktadır ki bu, barış için üretilebilecek fikirlerin azalacağı bir ortam demektir. Yine Barış Gazeteciliği tarafları liderlerle eşitlemekten kaçınır. Anlaşmazlık sürekli olarak liderlerin bilinen talepleri ve pozisyonları ile haber metinlerinde yer aldığı, kaynak sadece üst düzey politikacılarla sınırlanmaktadır. Bu durum anlaşmazlığın çözümüne dair bir alternatif yol sunmaktan uzaktır. Bu sebeple, gündelik hayatta insanların anlaşmazlıktan, nasıl etkilediği ve neyin değişmesi gerektiğini düşündükleri ortaya çıkacaktır. İnsanlar kendi hayatları için kendi çözüm önerilerini sunma imkânını bulabilecektir. Gazetenin haberlerinde ise böyle bir yaklaşımı saptayabilmek mümkün değildir.

Genel olarak çözüm için yeni bir dönem olarak adlandırsalar dahi gazeteler sürece olumlu yaklaşmadıkları görülmektedir. Barış Gazeteciliği adı koyulmasa da insan ve çözüm odaklı bir haber hazırlama eğilimi, ancak Kıbrıs sorununun çözüm için bu gazeteleri bir platform haline getirebilir. Kıbrıs gazetelerinin okuyucu kitlesinin yarısından fazlasına ulaşan bu üç gazete, çözüm sürecine ilgili tarihler

arasındaki yaklaşımlarıyla değil, yeni bir yayın politikasıyla yardımcı olabilirler demek yanlış olmaz.

d. Sözcüklerin Anlattıkları: Mikro Analiz Sonuçları

Barış Gazeteciliği, iki ayrı taraf olmayı getiren farklılıkları sürekli vurgulamamak, “İlk başlatan”, “İlk kurşun sıkan” gibi tanımlamalarından, canı-kurban ilanı yapmak ve bunu hatırlatan sözcükleri kullanmaktan kaçınan bir yayın politikasını öngörmektedir. Haber metinlerinin, sözü edilen bu yaklaşıma sahip olma düzeylerini saptayabilmek için Söylem Analizi yönteminin parçası olan Mikro Analize başvurulmuştur.

Müzakere haberlerinde sıklıkla geçen ve Barış Gazeteciliği açısından sorunlu sayılabilecek bazı sözcükler dikkat çekmektedir. Bir genelleme ifadesi olarak, “Rumlar”. Sürecin ilerleyememesinin sebebi olarak Rum kesiminin “çözumsuzlük politikası”. Türk kesiminin iyi niyetinin çözüm istemeyen Rum kesimince kötüye kullanıldığının bir ifadesi olarak “istismar”. Türk kesiminin çözüm istemesine ve Türkiye’ye karşı gösterilen “saldırgan tutum” fazlaca kullanılmaktadır. Bunlara karşı, “ilerleme”, “iyi niyet”, “uzlaş”, “yapıcı olmak” sözcüklerinin kullanım sıklığındaki azlık bu yöntemle görülebilmektedir.

Haberlerde kullanılan sözcükler, “*Rum ve Türk Halkı*” ile “*Türkiye Yunanistan*”, “*Saldırgan tutum ile uzlaş*”, “*Çözumsuzlük politikası*” ile “*iyi niyet*”, olumlu anlamda “*ilerleme*” ile “*Rumlar*”, “*istismar ve yok etme*” ile “*yapıcı olmak*” sözcükleri karşılaştırıldığında şöyle bir tabloyla karşılaşılmaktadır.

Tablo 5: Gazetelerde Sözcük Kullanım Sıklıkları Karşılaştırması.

	Kıbrıs	Afrika	Halkın Sesi
Rum ve Türk halkı	47	64	60
Türkiye – Yunanistan	172	67	176
Saldırgan Tutum	29	2	52
Uzlaş	35	19	37
Çözumsuzlük Politikası	38	1	47
İyi Niyet	19	23	20

İlerleme	20	20	17
Rumlar	120	41	124
İstismar-Yok etme	8	0	45
Yapıcı Olmak	50	15	27

Haberlerde kullanılan bazı sözcüklerin kullanım sıklığı bakımından Kıbrıs ve Halkın Sesi gazeteleri arasında benzerlikler vardır. Ancak genelleme ifadesi olarak Rumlar yanında Güney sözcüğü de en fazla kullanılan sözcüklerden biridir. Kıbrıs gazetesi “Çözumsuzlük politikası” ifadesini diğerlerine göre fazlaca kullanmaktadır. Müzakere haberlerinde halklardan çok garantörlere vurgu yapmaktadır. Garantör ülkelerden haber metinlerinde halklardan fazla bahsediliyor olması, uzlaşa ve saldırgan tutumun yakıştırıldığı karşı tarafın varlığı, genellenerek olumsuz anlamda kullanılan ırk temelli “Rumlar” ifadesi Barış Gazeteciliği açısından sorunlu ve dikkat çekici noktalar.

Barış Gazeteciliği bu tanımlamalardan kaçınmayı gerektiren bir yaklaşımdır. Ötekinin varlığı bir tehdit unsurudur, dolayısı ile tehdidin varlığı da savunmayı meşrulaştırmaktadır. Gazetelerde bu algı yayın politikalarına göre değişim göstermekle birlikte tümünde görülmektedir. Halkın Sesi gazetesinde öteki Rumlar, Afrika gazetesinde Rum Kesimi ve Türkiye yetkilileri, Kıbrıs gazetesinde Rumlar ve yabancılarıdır. Biz savunusu buna karşılık kaçınılmaz olarak metinlere yerleşmektedir. Dikkat çeken nokta, “öteki”nin gazetelere göre değişim göstermesine karşın “Rumlar”ın sabit kalmasıdır. Çözüm için yapılan müzakereler de “Rumlar”la yapılmaktadır. Bu zemin çözüm sürecinin en başından, atılacak adımları geri çekecek bir güç olarak kendini hissettirmektedir. Bu noktada Barış Gazeteciliği’nin insan odaklı olma noktasına ulaşmak zorlaşmaktadır. Ötekinin tehdit oluşu, sorunu otoriteler seviyesine çıkartmakta ve günlük hayatların etkilenmesi basit gibi görülmeye başlanmaktadır. Haber metinlerine göre liderler öyle ciddi konular görüşmektedirler ki tüm hayatları etkilense de insanların günlük hayatın içinde yaşadıkları, görüşülenler yanında oldukça basit kalmaktadır.

Öteki sebebiyle dilin sertleşmekte olduğu, genelleme, suçlama ifadelerinin veya biz-onlar ayrımını destekleyecek her türlü olayın

haber değeri taşıdığı bir yayın pratiği oluşmaktadır. “Öteki” sihirli bir itme değneği gibidir. Tehdit algılaması, suçlamayı beraberinde getirir ve bu sebeple iki tarafa da söz hakkı vermek lüzumsuzlaşır. Bu şekilde empati duygusu kaybedilmiş olmaktadır. İnsani acılar kaçınılmaz olarak, yalnızca “bizim yaşadıklarımız” haline gelmektedir. Bu kısır döngü sebebiyle gazetelerde asıl çözümsüzlük noktaları yer alamamaktadır. Temelsiz bir gündem içinde müzakere haberleri anlamını yitirmektedir.

5. Sonuç

Barış Gazeteciliği'nin fikir sahibi Johan Galtung kavramın içeriğini temel olarak, haber metinlerinin gerçek, halk, barış ve çözüm odaklı olması şeklinde açıklamaktadır. Çatışma veya anlaşmazlıklar karşısında, bozulmamış, barış ve çözüm yanlısı bir yaklaşım Barış Gazeteciliği yapmaktır. Uzun zamandır çözümsüz kalan, kronikleşen Kıbrıs sorunu karşısında, Barış Gazeteciliği çerçevesi çözümsüzlük noktasında günlük hayatlara yani, insanlara odaklanacaktır. Çünkü çözümsüzlük günlük hayatın her alanında halkı etkilemektedir. Sınırın her iki tarafı için üst düzey yetkililerin söyledikleri yanında gerçek öznelerin yaşadıklarının gündemde tutulması, anlaşmazlık noktalarının en kısa zamanda çözülmesi konusundaki fikirlerin gelişimini hızlandıracaktır. Çatışmanın tarafları karşısında, yaşanan acılara eşit uzaklıktadır. Bir tarafı “zavallı” bir tarafı ise “zalim” ilan eden bir yaklaşımın uzağındadır. Çünkü çözüm için dengelik gerekmektedir. Bir tarafa meyletmek diğer tarafı “ötekileştirme”ye zemin hazırlayacaktır.

Kıbrıs Türk basın tarihine, yaşayan en eski gazete olarak giren Halkın Sesi gazetesi müzakere haberlerini genel üç başlıkta vermektedir. 1. Kıbrıs sorununa çözüm için, iki tarafın da çaba gösterdiği vurgusunun olduğu metinler. 2. Rum kesimiyle sorunların olduğunu kabul eden bir yaklaşımın hâkim olduğu metinler ve 3. Türk kesiminin anlaşma veya barış sürecinde dikkate alınmadığının ağırlıkla işlendiği metinler.

Muhalf ve sert çizgisiyle dikkat çeken ve diğer gazetelerden üslubuyla ayrılan Afrika gazetesi müzakere haberlerine genel olarak dört ayrı anlam yüklemektedir. 1. Çözüm için her iki tarafın da çaba gösterdiği gerçeği, 2. Taraflar arasında sorunlar olduğunu kabul eden ancak çözülebileceği vurgusunu yapan metinler. 3. Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesi sebebiyle anlaşma noktasından uzaklaşılmasının vurgulandığı metinler. 4. Bunlara ek olarak, gerçeklikten uzak

yürütüldüğü için çözüme ulaşmasının muhtemel olmadığını işlendiği metinler.

Kıbrıs, tirajıyla ve tecimsel eğilimleriyle dikkat çeken bir gazetedir. Kendi ifadeleriyle satışın azlığı veya fazlalığı, yayın politikasını değiştirebilmektedir. Müzakere haberlerinin genel anlamları Kıbrıs gazetesi için üç grupta toplanabilir. 1.Çözüm için her iki tarafın da çaba sarf ettiği vurgusunun olduğu metinler. 2.Türk tarafının dikkate alınmadığını anlatan ve bu sebeple çözümden uzak olduğunu vurgulayan metinler. 3.Rum kesimiyle yaşanan sorunların çözümsüz olmadığını anlatan metinler.

Manşet ve başlıklar başta olmak üzere haberlerde kullanılan sözcükler de Barış Gazeteciliği açısından büyük önem taşımaktadır. Tavsiye edilen, mazlum veya zalim, cani veya zavallı gibi tanımlamaları kolayca yapmayı sağlayacak ve dolayısıyla “biz-öteki” ayrımının derinleşmesine yardımcı olacak bir tavırdan uzak durmaktır. Çalışma içinde, ‘Rum ve Türk Halkı’ ile ‘Türkiye Yunanistan’, ‘Saldırgan tutum ile uzlaş’, ‘Çözümsüzlük politikası’ ile ‘iyi niyet’, olumlu anlamda ‘ilerleme’ ile ‘Rumlar’, ‘istismar ve yok etme’ ile ‘yapıcı olmak’ sözcükleri karşılaştırılmıştır. Buna göre bir “öteki” ilanı olarak Güney ve Rumlar, Çözümsüzlük politikası gibi olumsuz sözcüklerin fazlalığı yanında, uzlaş, yapıcı olmak gibi sözcüklerin kullanım azlığı dikkat çekicidir.

Bu sözcüklerin de katkısıyla oluşan olumsuz zeminin belirginleştiği noktada görülen tablo şöyle anlatılabilir. Kuzey Kıbrıs’ta, Kıbrıs, Halkın Sesi ve Afrika gazetelerinde günlük hayat normal bir şekilde akıp gitmekte, yaşanan olumsuzluklarda Rum kesimi şiddetle ötekileştirilmekte, uzak durulması gereken “biz”e her an zarar verebilecek olan “Güney”den ürkütücü anlatımlar dikkat çekmektedir. Bunun yanında aynı sayfalarda verilen müzakere haberleri büyük bir soru işareti olarak kalmaktadır. “Çözüm kiminle yapılacak?” sorusunun okuyucu tarafından ister istemez sorulacağı bir ortam oluşmaktadır. Müzakereler bir görev bilinci ile yapılmakta ve haberleştirilmektedir. Günlük hayat müzakereleri, müzakereler günlük hayatı sanki hiç ilgilendirmemektedir. Bu yaklaşım gazeteleri hayatları çözümsüzlük-çatışmadan etkilenen insanların çözüm önerilerine platform oluşturmak anlayışından oldukça uzaktır.

Kaynakça

- Alankuş, S. (2005). “Demokratik bir medya ortamı için yerel/sivil medya ve yeni imkânlar”. *Medya ve toplum*. İstanbul: IPS Yayınları
- Arsan, E. (2003). *Çatışma ve savaş bölgelerinde gazetecilik*. İstanbul: BİAnet (<http://bianet.org/bianet/egitim/16404-catisma-ve-savas-bolgelerinde-gazetecilik>) 12.06.2009
- Arsan, E. (2005). “Çatışma ve savaş dönemlerinde gazetecilik”. *Gazetecilik ve Habercilik*. İstanbul: IPS Yayınları
- Azgin, B. (2009). “Kıbrıslı türk gazetecilerin mesleki ve etik değerleri”. *Kuzey Kıbrıs'ta Medya ve Temsil*. Ankara: Dipnot Yayınları
- Berman, M. (2005). *Katı olan her şey buharlaşıyor*. (Ü.Altuğ ve B.Peker Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları
- Cangöz, İ. (2008). “Savaş haberlerinin sözsüz özneleri: Iraklı kadınların gazete haberlerinde temsili”. *Uygun adım medya bir bilinç körleşmesi*. Ankara: Ayraç Yayınları
- Çubukçu, M. (2005). *Ateş altında gazetecilik*. İstanbul: Metis Yayınları
- Ersoy, M. (2007). Sağlıklı gazetecilik için barış gazeteciliği. *Kıbrıs yazıları dergisi*. Lefkoşa: Kış-Bahar 5-6, 2007
- Girgin, A. (2000). *Yazılı basında haber ve habercilik etik'i*. İstanbul: İnkılap Kitabevi
- Hançerlioğlu, O. (2001). *Toplumbilim sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Hobsbawm, E. (2008). *Küreselleşme, demokrasi ve terörizm*. (O. Akinhay, Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı
- İnuğur, M. N. (2005). *Basın ve yayın tarihi*. İstanbul: Der Yayınları
- İrvan, S. (2006). Barış gazeteciliği. *Küresel iletişim dergisi*. Bahar-1
- İrvan, S. (2008). Normatif bir kuram olarak barış gazeteciliği. *Uygun adım medya bir bilinç körleşmesi*. Ankara, Ayraç Yayınları
- Kızılyürek, N. (2005). *Milliyetçilik kıskacında Kıbrıs*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Korkut, T. 2007 *Barış gazetecisi ne yapar, savaş gazetecisi ne yapar?* İstanbul: BİAnet (<http://bianet.org/bianet/medya/102482-baris-gazetecisi-ne-yapar-savas-gazetecisi-ne-yapar>) 12.06.2009
- McNeill, W. H. (2006). *Dünya tarihi*. (A. Şenel, Çev.). Ankara: İmge Yayınları
- Mutlu, E. (1998). *İletişim sözlüğü*. Ankara: Ark Bilim ve Sanat Yayınları
- Savio, R. (2006). Başka bir dünya ancak başka bir haberle mümkün olacak. *Bir başka iletişim mümkün*. İstanbul: IPS Yayınları
- Sayılgan, E. (2005). Medya sahipliğinde küresel ve yerel gruplar. *Medya eleştirileri*. İstanbul: Beta Yayınları
- Şinar, D. (2006). Bağımsız medya ve barış gazeteciliği. *Bir başka iletişim mümkün*. İstanbul: IPS Yayınları
- Türkkol, F. (1999). *Barış gazeteciliği açısından Kıbrıs'ta müzakere haberleri*. Yayınlanmamış Lisans Bitirme Tezi. Yakın Doğu Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, Danışman Dr. Gürdal Hüdaoğlu. Lefkoşa

- Van, D. Tuen, A. (1988). News as discourse. *Hillsdale*, New Jersey London: Lawrance Erlbaum, Associates Publishers
- Van, D. Tuen, A. (2005). Söylemin yapıları ve iktidarın yapıları. *Medya iktidar ideoloji*. (Mehmet Küçük, Çev. ve Der.). Ankara: Ark Yayınevi
- Williams, R. (2005). Anahtar sözcükler. (S.Kılıç Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları

Yüzyüze Görüşmeler

- Ali Baturay. (9 Mayıs 2009). Kıbrıs Gazetesi Haber Müdürü.
- Ali Fahrioğlu. (10 Mayıs 2009). Halkın Sesi Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni
- Şener Levent. (14 Mayıs 2009). Afrika Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni.

Sürelili Yayınlar

- Afrika Gazetesi (11 Eylül 2008 – 11 Nisan 2009 tarihleri arasındaki 214 sayı)
- Halkın Sesi Gazetesi (11 Eylül 2008 – 11 Nisan 2009 tarihleri arasındaki 214 sayı)
- Kıbrıs Gazetesi (11 Eylül 2008 – 11 Nisan 2009 tarihleri arasındaki 214 sayı)
- Türkkol, F. (Ekim 2009). Çözüm Kıbrıslı Olmalı: Johan Galtung ile Söyleşi. *On Haber Dergisi*. Sayı 5 s.8-10. Lefkoşa